46րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 306 Կ. ՊՈԼԻՍ, 16/29 ԱՊՐԻԼ 1902 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 20 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ, 16 ՆԻՍԱՆ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉ-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Թ. ՔԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته‌در
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Օտարաշխարհի համար	25 Ֆր.	13 Ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ   «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ   10 ՓԱՐԱ

ԾԱՂԻԿՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Ծաղի՛կներ, կապո՛յտ ծաղիկներ, ծաղիկներ դիղինփառ՝ ու մանիշակագոյն ծաղիկներ։

Անանուն ու անհամար մկոտ բոյրերու խնկաւէտումին ու հրաշա՜ձին գունագեղումի մը մէջ անհուն տօնահանդէսը կը հարսներգուի ծաղիկներուն, դալար բացատաններուն գոգն ու պարտէզներուն կանանչախիտ թաւուտներու խորը։ Ջերմանոցի անբոյր, անգոյն և վատուժցած ծաղիկները կը դադրին ուշադրութեան և խնամքի առարկայ ըլլալէ, և Մայր-բնութեան հարուստ ծոցին վրայ ծլող ծաղիկները, կենսաւէտ բուսահիւթով գեղեցկացած ու թարմացած, կու գան գրեթէ վերանորոգութիւն մը բերելու կեանքին, վերյնորոգում, այո՛, հակառակ իրենց այնքա՜ն ճղճիմ գոյութիւններուն։ Որովհետեւ ո՞վ չէ զգացած, ան որ ծաղիկները սիրած է, ծաղկի մը հոգին, որ կը խօսի, որ կը ժպտի, կամ կը տրտմի, որ «սիրտը կը բանայ» մըտերիմի մը պէս։ Ծաղիկներու լեզո՜ւն, ինչե՜ր, ինչե՜ր չի փսփսար ան, մանաւանդ երկու սիրող սրտերու ականջին։

Բայց ի՞նչպէս մոռնալ այն դերը, զոր ծաղիկները ունին՝ գեղեցկութեան իմացումը տալու մարդոց, ըլլալով իբր խորհրդանշանն իսկ անոր, զի բնութենէն կը բղխի, և որ կեանքը կիսովին կ'անուշցնէ։ Ինչ որ ալ ըսենք սակայն ծաղիկներուն համար, կրկնութիւն մը եղած պիտի ըլլար միայն, քանի որ չըսուած, պակաս բան մը չէ մնացած անոնց վրայ, հազար ու մէկ նմանութեանց, հազար ու մէկ բացատրութեանց ու անթիւ երգերու տուն տուած ըլլալով անոնք՝ սկիզբէն մինչեւ հիմա։

Եւ «փունջ»ները կը պտտուին ծաղկեվաճառներու կողովին մէջ ցուցադրուած, և մարդերը կ'անցնին՝ որ լեղակներու փունջ մը կախած են ձեռքերնուն և կամ մանիշակ մը անցուցած իրենց ժաքէթին ըլթակին։

* *

Մեզմէ քանի՞ հոգի սակայն սէր տուած է ծաղիկներու, քանի հոգի գուրգուրոտ խնամքով մը ծաղիկ կը պահէ տունին մէջ, երբ ո՜րքան հոգածութիւն կը տածուի կատուներու կամ շնիկներու վրայ։

Գարնան այս նորեկ օրերուն, քանի՞ հոգի փոյթ ունեցած է վազելու դաշտերն ու բլուրները, փունջ մը կապելու ծաղիկներէն, ցրցնուած ամէն կողմ, արեւուն լոյսին տակ պճլտուն։ Փունջ մը կապելու այդ ծաղիկներէն՝ ու սիրելու և հոտոտելու զանոնք, ո՞վ զգացած է այդ հաճոյքին քաղցրութիւնը, օգուտ քաղելով բնութեան ձրի պարգեւներէն։

Ահա մեր միւս դրացի ազգերը, որոնք այս գարնան օրերուն ընտանեկան օրերու պտոյտներէ կը վերադառնան՝ շատ հեղ անպատճառ փունջ փունջ ծաղիկներով բեռնաւորուած։ Ամէնէն ազնիւ ու ամէնէն մաքուր սէրերէն մէկը՝ ինչպէս է ծաղիկին սէրը՝ ան որ իր սրտին մէջ ունի՝ բարի սիրտ մը կը կրէ ապահովաբար։

Օ՛ն, դէպի դաշտերն ու ծաղկաստանները։

Օ. Զ.

ԳՐԱՃԱՆԱՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳՐԱՃԱՆԱՉՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Սա ընդհատուած երկու երեք յօդուածներս կարդալով, իմ ազնիւ ընթերցողներս հեւ ի հեւ կը սպասէին որ այս արհեստին գաղտնիքները կամաց կամաց դուրս հանեմ, սակայն վստահ եմ որ մէկ կողմէն ալ տեսակ մը կասկած ունէին ըսածներուս ճշմարտութեան վրայ. անշուշտ անոնց մտածումն էր. «սակայն կարելի՞ է. իրա՞ւ կրնայ ճանչցուիլ մարդը իր գիրէն վրայէն». ու այպանելի չեն այս տեսակ խորհող մարդերը, որովհետեւ երբ գրաճանաչութիւն բառը կ'արտասանենք ո և է անձի մը առջեւ որ նո՛ր կը լսէ զանիկա և այդ գիտութեան նպատակը կը պարզենք անոր. առաջին անգամ կասկած մը կ'արթննայ իր մէջ, «բայց…» ասիկա կ'ըլլայ իր բերանէն թռած բառը։ Այսօրինակ ուրիշ յայտնութիւններ ալ պիտի կարենային սաստիկ զարմացնել այդ մարդերը, մանաւանդ երբ ըսուէր թէ այդ յայտնութիւնները գիտական հիմ մը ունին։ Այդ տարակուսական «բայց»ը կ'արտասանեն ո՛չ միայն տգէտ անձերը, այլ նաեւ չա՛տ մը գիտուն անձեր։

Այսպէս, գրաճանաչութեան դէմ հանուած են չա՛տ մը առարկութիւններ, որոնց ամէնուն պատասխանը հոս դնել անկարելի պիտի ըլլար. ուստի մի՛միայն քանի մը լուրջ և կարեւոր առարկութիւնները մէջտեղ բերենք, դնելով նաեւ անոնց պատասխանները։

1. Թէ կարելի չէ մարդու մը գիրէն իմանալ անոր բնութիւնը, քանի որ մէկ էջի մը վրայ իսկ իր գիրը մի՛շտ կը փոխուի։

Կը պատասխանենք այս առարկութեան՝ զոր ամէն մարդ կը լսենք։ Գրաճանաչութիւնը այս առարկութեան կը պատասխանէ չա՛տ իսկ դիւրութիւնով, և եթէ չկարենար պատասխանել «թղթահմայութեան» (cartomancie) արուեստէն չա՛տ տարբեր պիտի ըլլար, և այս պարագային մէջ Հ. Գարպիէ տը Մոնթօլթի, կարտինալ Տօննէ, Ալեքսանտր Տիւմայի պէս շատ մը նշանաւոր անձեր չպիտի զբաղէին այդ գիտութիւնովը։ Ձեր գիրը կ'ուզէ փոփոխական ըլլայ, կ'ուզէ չըլլայ. եթէ գրաճանաչ մը ձեր նկարագրին ճիշտ պատկերը կը գծէ, կարծեմ թէ ասիկա կը բաւէ ապացուցանելու թէ այդ առարկութիւնը արժէք չունի։ Որչա՜փ փոփոխական գիր մը կ'ուզէք ցուցուցէք վարպետ գրաճանաչին. այս փոփոխութիւնը հեռո՛ւ անոր ձեր նկարագիրը դուրս ցայտեցնելու գործին մէջ արգելք մը ըլլալէ, ընդհակառակն ուրիշ դիւրութիւններ կ'ընծայէ անոր, որովհետեւ այդ փոփոխութիւնները հոգիին տարբեր տպաւորութիւնները կը ցուցնեն։ Ենթադրենք որ մէկը ջանացած է մեր գիրին նման գիր մը գրել, և մեզի ցուցուց հարցնելով. «ասիկա դո՞ւք գրած էք»։ Մեր պատասխանը պիտի ըլլայ՝ ո՛չ, որովհետեւ մեր գիրը մասնաւոր յատկանիշ մը ունի, սեփական գրողին։ Գրաճանաչութիւնը այս յատկանիշները կը փնտռէ։

2. Թէ մարդ ուզածին պէս կը գրէ, և անկարելի է հաւատալ որ գրաճանաչութիւնով կ'իմանանք անոր ի՛նչ տեսակ մարդ ըլլալը։

Այս առարկութիւնը շատ անհիմն է։ Գրաճանաչի մը ներկայացուած գիրը՝ պէտք է որ մարդուն սովորական գիրը ըլլայ, ու հակառակ պարագային երբ մէկը կեղծուած, սովորականէն բոլորովին տարբեր գիր մը ներկայացնէ անոր, կը նմանի այն մարդուն՝ որ իր պատկերը հանել կ'ուզէ, ու կ'ըսէ պատկերահանին. «Պարո՛ն, կ'ուզեմ որ ճիշդ պատկերս հանես, բայց չես կրնար, որովհետեւ դէմքս կրնամ փոխել ուզածիս պէս, այն ատեն այլ և այլ շարժուձեւեր, ծամածռութիւններ ընելով»։ Պատկերահանը չի՞ պատասխաներ անոր. «Պարո՛ն, հակառակ ձեր այդ միմոսական ծամծռութիւններու, ես կրնամ ձեր իրական պատկերը հանել, որովհետեւ պիտի գայ վայրկեան մը՝ ուր դէմքդ, քիթդ, ձեռքերդ իրենց սովորական վիճակը պիտի առնեն։ Պէտք է հանդարտ կենաս քու բնական պատկերդ ստանալու համար։» Պատկերահանին պատասխանը կրնայ տալ գրաճանաչը անոր՝ որ չի ներկայացներ իր սովորական գիրը։

3. Թէ գրաճանաչութեան սկզբունքներուն տեղեակ մէկը կրնայ այնպիսի գիր մը գրել՝ որ միայն լաւ յատկութիւններ ցուցնէ։

Ասիկա բոլորովին անկարելի է, որովհետեւ եթէ մարդ մը ջանայ վատնել իր սեփական բնութիւնը՝ անիկա շուտով պիտի դառնայ։ Պէտք է գիտնալ որ գրաճանաչի մը համար ամենափոքր գիծերը իրենց մասնաւոր արժէքները ունին, և անկարելի է քանի մը էջ՝ նոյն իսկ քանի մը տողեր գրելու ատեն ուշադրութիւն ընել այդ ամենափոքր գիծերուն։ Շատ մը նշանաւոր գրաճանաչներ չեն կրցած իրենց գիրերը փոխել այնպէս մը որ անոնք միայն լաւ յատկութիւններ ցուցնեն, և այս իրողութիւնը բացայայտ է այս արհեստէն քիչ ու շատ հասկցողներուն։

4. Եթէ դրութենէն կը հասկցուի սրտին տպաւորութիւնները, վայրկենական տպաւորութիւնները չե՞ն անոնք։

Վայրկենական տպաւորութիւն մը՝ ամբողջ նկարագրին վրայ չիկրնար ազդեցութիւն մը ունենալ։ Մարդ մը միեւնոյն վայրկեանին մէջ բարկացած, անձնասէր, ստախօս, յափշտակել են. չէ, ու եթէ մէկը բարկացկոտ, զաղցըր մարդ մըն է, բայց գրած ատեն բարկացած՝ անոր նկարագրին մէջէն բարկացկոտութիւնը երբեք չջնջուիր։

5. Կ'առարկուի նոյնպէս թէ գեղագրութեան ուսուցիչները միեւնոյն գիրն ունին։

Պէտք է գիտնալ որ գրաճանաչներու քննութեան յանձնուած բոլոր գիրերը մարդուն սովորական և ընթացիկ գիրերը ըլլալու են։ Գեղագրութեան ուսուցիչներու միօրինակ գիրը՝ գծագրութիւն մըն է պարզապէս, և ո՛չ թէ քննութեան համար գրաճանաչին ներկայանալի գիր մը։

Օր մը մէկը ինծի կ'ըսէր. «Ես կ'առնեմ ուրիշ անձի մը ձեռագիրը, անոր վրայ կը դնեմ բարակ թուղթ մը այնպէս որ գիրը յստակ երեւան, այսպէս ճիշդ ու ճիշդ անոր նման կրնամ գրել ես ալ՝ երբ այդ գիրը ցուցնեմ գրաճանաչի մը՝ պիտի կարենա՞յ ճանչնալ իմ սեփական նկարագիրը։» Պատասխանը զոր տուի, չա՛տ պարզ է. «Այդ գիրը քուկդ չէ, արդէն ուրիշ մը գրած է զանիկա, իր նկարագիրը դնելով անոր մէջ. արդ դուն այդ գիրը փոխադրած ես ուրիշ թուղթի մը վրայ, սակայն անիկա չի դադրիր իր բուն տիրոջ նկարագիրը յայտնելէ. ձգէ որ դուն այդպէս ընելով գիր մը գրած չես, այլ գծագրութիւն մը և մեր նըպատակն ալ գծագրութիւններէ հանել չէ մարդուն նկարագիրը։

6. Նոյնպէս կ'առարկուի թէ ամէն երկրի ժողովուրդ իր յատուկ գիրն ունի։

Այո՛, ամէն երկիր իր յատուկ գիրը ունի, բայց ան ունի նաեւ իր սեփական նկարագիրը. և ասիկա այն լաւագոյն ապացոյցն է՝ որ կրնայ գրաճանաչութեան ճշմարտութիւնը ցուցնել։

ԱՇՈՏ Ց. ՊԱՉՊԱՃԵԱՆ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻՆ ՎՐԱՅ

Անոնք որ մարդկութեան ընդհանուր պատմութեան վրայ քիչ շատ գաղափար ունեցած են, անշուշտ կրցած են հասկնալ թէ, մարդկութիւնը ի՛նչ յեղաշրջումներ, ի՛նչ կերպարանափոխութիւններ կրած է մինչեւ մեր օրերը, արհեստներու երեսէն, զորս հոս միառմի պատմականօրէն քրքրել ու թուել երկար ու ձանձրացուցիչ պիտի ըլլար, որչափ որ ալ մեր նիւթին հետ սերտ կապ մը ունենար։ Բայց գոնէ հպանցողակի շօշափումով մը անցնինք միայն հնօրեայ և նորօրեայ՝ մարդկային արհեստական կեանքին վրայէն, իր ապրելակերպին, նկարագրին, վարքին ու բարքին, նաեւ իմացական աստիճանին, ինչպէս և, գեղեցկագիտական ներբութեանց տեսակէտով։

* *

Արեւելեան և արեւմտեան կամ հին ու նոր մարդկութեան ճարտարութիւններն երբ ի նկատի առնենք, անոնց միջեւ երբեք չպիտի կրնանք նշմարել գէթ մօտաւոր նմանութիւն մը, նիւթի, տեսակի, ոճի, գոյնի, ձեւի, մանաւանդ համաչափութեան (symétrie) և հեռանկարի (perspectif) օրէնքներուն, որովհետեւ առաջինը պիտի գտնենք ո՛րքան կոշտ ու վիթխարի՝ որքան երկրորդը նուրբ ու սիրուն, մէկը՝ ո՛րքան անճաշակ ու պոռոտ գոյներով՝ որքան միւսը բնական ու անուշ թոյրով մը երանգուած, հեռանկարի եւ համաչափութեան օրէնքներուն համատիպ, վերջապէս մէկը առարկայի մը այլանդակ ձեւ մը տուած, իսկ միւսը բնական ձեւին վրայ գեղեցկացուցիչ դրասանգ մըն ալ աւելցուցած։

Սա համառօտ ցուցումը կը բաւէ կարծեմ հետեւցնել տալու մեզ թէ՝ հին ազգերու մէջ անո՛նք միայն ճարտարութիւններու մէջ գերազանցած են, որոնք կրցած են միանգամ ընդ միշտ իրենց հոգեկան, մտաւորական և ֆիզիքական երբեակ կարողութիւնները մարզել, և զուգորդել գեղեցիկին հետ։

Այս մասին արհեստական պատմութիւնն է որ, որոշապէս կը պարզէ մեզի ճարտարութիւններու ծնունդ տուող, յեղաշրջում պատճառող, ինչպէս եւ բարձրացման ու անկման ենթարկող ազդակները. Օրինակի համար, տեղը, ժամանակը, պէտքերը, պատահարները, երկրային և երկնային երեւոյթները, կեանքի պայքարները ելն. որոնք վաղեմի ժամանակներէն մինչեւ մեր օրերը, իրենց ժառանգականութիւնը յաւէտ պահելով, այսօր իսկ աշխարհի զանազան վայրերու մէջ, նոյն երեւոյթներուն տակ, մարդկութեան գործել, մաքառիլ կու տան ի հնձուկս ապագայ կեանքին։

Ներկայիս մէջ կը տեսնենք տակաւին կարգ մը համայնքներ, որոնք վերոյիշեալ երեւոյթներուն կամ ազդակներուն ենթարկուելով իսկ՝ օր ըստ օրէ կը յառաջդիմեն, կը բարձրանան գիտութեան և արհեստի զէնիթը, իրենցմէ շատ առաջ ապրած ցեղերը գլել անցնելով, հակառակ իրենց անյաջող ծագումին, հակառակ իրենց անյարմար միջավայրին։ Ասոր իբր կենդանի ապացոյց կրնան նկատուիլ արուեստահանդէսներն ու ցուցահանդէսները — տեղական կամ տիեզերական — ուր ցուցադրուեցան մերթ ընդ մերթ ժողովուրդներու արհեստական գործունէութեան արդիւնքները։

Արդ՝ քանի որ արհեստներն են որ ցոյց կու տան երկրի մը բարգաւաճումին աստիճանաչափը, հետեւաբար պէտք է հաւատալ թէ, արհեստներն են որ ազգերու աշխատասիրութեան և յարատեւութեան ոգի, ինչպէս և նրբամտութիւն, ճաշակ և հնարամտութիւն կը ներշնչեն։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (1)

ՆՈՐԱՎԷՊ

ԱՆՕԳՈՒՏ ԶՂՋՈՒՄԸ

Ա.

«Սի՛րան,

«Ընդունեցի վերջին նամակդ, որով երկար ատենէ ի վեր ինձմէն ծածկած գաղտնիքդ կը պարզես, չեմ գիտեր ի՛նչ է դրդուած։ Բնական երկչոտութեանդ փարատումի՞ն վերագրելի է, կամ, ինչպէս կ'ըսես, աւելի տարեւոր բարեկամուհիիդ գաղափա՞րը կ'ուզես իմանալ այս առիթով, ու ջանալ օգտուիլ, հրահանգուիլ անոր փորձառու խրատներէն, որոնք կը խնդրես ինծի գրած բոլորովին մտերմական նամակովդ։ Իմ մասիս, այդ կերպ շարժելուդ նպատակը ի՛նչ որ ալ ըլլայ, այս վերջինը ուրիշ ամէ՛ն նկատումներէ աւելի նախընտրելի է։ Ու կը գովեմ որ քու միակ մտերիմդ իս դաւանելով, փութացած ես բանալ սիրտիդ բովանդակ ծալքերը իմ առջեւ, ու կը նկրտիս գաղափարին և կարծիքին վերահասու ըլլալ անո՛ր, որուն փորձառութիւն վերագրելուդ համար կը պարտաւորիս մինչեւ վերջը մտիկ ընել ուշով։

«Քանի մը տող վերը՝ «Երկար ատենէ ի վեր ինձմէն ծածկած գաղտնիքդ կը պարզես» գրեցի, հասկցնել ուզելով որ կանուխէն անդրադարձած էի ատոր արդէն։ Զարմանալու տեղը չկայ. քու ընթացքիդ այնքան կարճ միջոցի մը մէջ փոփոխուելուն ականատես մը՝ ո՛վ որ ալ ըլլար՝ անպատճառ պիտի կասկածէր թէ հոգեկան տառապանքի մը, բարոյական ընկճումի մը ենթարկուած ես։ Ու ասիկա ես առաջին անգամ նշմարեցի վրադ, որովհետեւ մեր բարեկամութենէն արտօնուած պատեհութիւններով աւելի՛ մօտէն առիթ ունիմ քեզ ճանչնալու և հետեւաբար քու ներքին վիճակիդ ալ տեղեկանալու։ Լռեցի սակայն այդ ատեն մարդավարութեան էական մէկ պայմանին դէմ չգործելու համար, ու զգացի յարգել գաղտնապահութիւնդ ու չհետաքրքրուիլ անով, գիտնալով որ կանուխ թէ ուշ պիտի խոստովանէիր ինծի, ինչ որ ընելու խելացիութիւնը կ'ունենաս՝ տես՛ վերջին որոշումի մը գալու համար։

«Հոս տե՞ղն է արդեօք յիշելը թէ սիրած եմ քեզ ես եւս իբրեւ իմ քոյրս ու ճշմարիտ սրտակիցս, որուն ամէ՛ն ժամանակ կրնաս վստահիլ ու աւանդել գաղտնիքդ՝ ինչքա՛ն որ ծանր ըլլայ ու անձնական ալ։ Բայց, Սի՛րան, անտեղի ապացոյցներ կ'ենթադրեմ բոլո՛ր ասոնք, քանի որ բերան բերնի խոստովանելու պատեհութիւնը ունեցած ենք առաջուընէ։ Ու հիմա առանց նախաբանի հարկը զգալու՝ համառօտապէս քեզի յայտնեմ կարծիքս քու մէջտեղ դրած գաղտնիքիդ մասին։ Սակայն փակագիծ մը բանալով կ'ուզեմ ըսել նախ ինչ որ անդրդուելի մտածում մըն է եղած իմ քով, թէ մեր սեռը ամէ՛ն բանէ առաջ ու ամէ՛ն նկատումէ աւելի նախապատուութիւն ընծայելու է ընտանեկան կազմակերպութեան աստիճանաւորումներու է՛ն բարձրագոյնին, որուն մէջ կը կայանայ լաւագոյն ու ճոխ կեանքը, ուր ապրողին համար վայելել ըսել է աշխարհիկ երջանկութիւններուն յաճախ ու միշտ փնտռուածը։

«Կը հասկնա՛ս ուրեմն, ազնիւ բարեկամուհիս, թէ աւելի՛ բաղձալիին ձգտումը ունիմ մէջս, ու ջատագովողն եմ անոր։ Եւ հարցումին թէ ինչո՞ւ համար եղեր ենք, ես միակ պատասխան մը ունիմ, որ ամէն ատեն պատրաստ է լեզուիս ծայրը, ու կ'ըսեմ անիկա ազատօրէն ամէն ուրեք.—Եղած ենք՝ կեանքին հաճոյքները լիովին վայելելու համար։ Ու մեր տարրին մօտ աւելի՛ կ'իրականանայ այդ գաղափարականը՝ եթէ անգամ մը կառչինք անոր. մէկ խօսքով լոկ նիւթականը,—հարստութիւնը,—մինակ մեզի պիտի պատրաստէ լաւագոյն ու ճոխ ընտանեկան կազմակերպութիւնը մեր ապագայ կեանքին համար, և ինչպէս ըսի, առանց այլեւայլի, կը կրկնեմ թէ ամէ՛ն աղջիկի սեփական իտէալը ա՛յդ ըլլալ պէտք է. ապրի՛լ՝ կեանքի հաճոյքները լիապէս վայելելու համար. և հաւատա՛, ասկէ տարբեր կեանքը տանջա՛նք մըն է ինծի համար՝ մտածումիս մէջն իսկ, այդ կեանքը կեանք չէ՛։ Մտածէ հեղ մը, ի՛նչ աղուոր է ունենալ ձեռքիդ տակը բոլո՛ր կարելի եղած միջոցները՝ ապրելու համար խաղաղ ու հանդիստ կեանքով մը, ուր չգան պղտորել դուրսի անպատեհութիւնները անխուսափելի, որոնցմով կեանքը կը թշուառի. և բոլո՛ր ասոնք իրականութեան մէջ ունենալու համար հարուստը, ունեւորը պէտք չէ՞ որ ընտրենք մեզի ամուսին։

«Սիրականիդ գովեստը կ'ընես, անոր բարեձեւ դիմագծումները սիրտդ գրաւեր են, աչքերը դիւթեր են քեզ, թէ անշէջ հրդեհ մը վառեր է քու ներսդ այդ աչքերէն տրտափայլող ակնարկը, թէ հոգւոյդ համապատասխանող էակը նշմարեր ես անոր մէջ ու թէ, վերջապէս, քու խօսքիդ համեմատ, ամբողջ էութիւնովդ փափաքած, փնտռած անձին ներկայութիւնը պիտի վայելես... անոր հետը ամուսնանալով։ Խղճա՜մ թէ ծիծաղիմ վրադ, անփո՛րձ Սիրան։ Նիւթական կացութեանը գալով՝ անորոշ կը թողուս կ'անցնիս այդ կէտը, որ է՛ն կարեւորն է՝ ինչպէս բոլո՛ր փորձառու անձերու՝ անանկ ալ ինծի համար։ Եւ ասոր փոխարէնը պարծուկ հպարտութիւնով է որ անոր գրական կարողութիւններուն ներբողեաններ կը հիւսես։ Գրական կարողութի՜ւն, ծիծաղելու կարգը հիմա՛ է։ Բայց ո՛չ, կը խղճամ վրադ, ու լրջօրէն կը խօսիմ հետդ.—վերջին պարագան, որուն շնորհիւը աւելի՛ շողշողուն կը գտնես այդ անձը, անիկայ աչքիս առջեւ գնահատելի դարձնելէ աւելի՛ արգահատելի կ'ընէ. առաջին օրէն արդէն այդ փուճ ունակութիւնը նշմարելով վրադ, ազդարարած եմ որ ձգես ատոնք բոլոր, սակայն ահա՛ այսօր անձդ անանկ մէկուն հետ կապելու կ'ելլես, որ, չիտակը, մի՛ նեղանար, կ'ատե՛մ անիկա քու սիրտդ գրաւած և ապագայ կեանքդ այդ կերպով հովին տուած ըլլալուն համար։

«Ի՞նչ վստահութիւնով ապառնիդ ամբողջ պիտի յանձնես այդ տղուն,—անոր գրական կարողութիւններո՞ւն, կրկնել մի՛ տար արհամարհանքս, անոր դէմքին աղւորութեա՞նը, թէ աչքերուն դիւթիչ ակնարկին. ա՜հ, ասոնք ո՛րքան տղայական կը գտնեմ որ չեմ ուզեր զբաղիլ իսկ իրենցմով։ Եւ եթէ ջերմապէս իրար փոխադարձ կերպով կը սիրէք եղեր, այդ եւս ոչի՛նչ կ'արժէ, սիրելի՛ս, ոչի՛նչ՝ նախապէս ձեր միութիւնը եթէ նիւթական ապահովութիւնով երաշխաւորուած չըլլայ։ Թշուա՛ռ պիտի ըլլաս օր մը եթէ չանսաս իմ խորհուրդիս, որ բացարձակօրէն խզե՛լ կը թելադրէ քեզի այդ սէրը։ Ո՜հ, զո՛հ եմ գրելով քեզի այս տողերը։ Ու ո՛րքան երջանիկ պիտի զգամ ինքզինքս երբոր քու վաղեմի մտերմուհիիդ այս անկեղծ յայտարարութեան համեմատ՝ լքես այդ տղան,—որուն անունը, կ'ըսես, հիմակուհիմա գաղտնի թող մնայ,—եւ քանդես ամէ՛ն յարաբերութիւն, որ ձեզ երկուքդ իրարու մօտեցնելու պարագայ մը կը դառնայ։

«Ա՛յսչափ։ Իմ կարծիքս է ասիկա։ Պակաս գործնական միտքի տէր ուրիշ մը կրնայ տարբեր մտածումներ թելադրել քեզի, ինչ որ քու ապագադ կործանելու պիտի պատճառ ըլլայ, ու դժբաղդ պիտի ընէ քեզ։ Լրջութիւնը ամէ՛ն պարագայի մէջ ձեռքէ չթողունք։ Ես անցուցած եմ այդ օրերը։ Քու ներկայ վիճակդ ի՛մս եղած է ատենով։ Սէրէն զատ տարբեր բան մըն ալ կայ որուն պէտք չէ՛ որ իբրեւ անպէտ բան վերաբերուինք. նիւթական ապահովութիւնը կ'ուզեմ ակնարկել, չա՛տ աւելի արժէքաւոր, քան բոլո՛ր վաղանցուկ սէրերը։ Ես քեզի պարզ թելադրութիւն մըն էր որ ըրի այս կերպով, եւ որ անգամ մը ե՛ւս կրկնելով հաճոյք կը զգամ.—խզէ՛ ներկան, ապագայ երջանկութեանդ համար. հետեւէ՛ իմ օրինակիս, որ կեանքին ուրախութիւնները լիովին վայելելու համար կը սպասեմ դեռ։ Չպիտի զղջաս, այո՛, ապահո՛վ եմ։»

«Բարեացակամ մտերմուհիդ

«Բերուզ

«Ց. Գ.».— Նամակս աւարտած էի արդէն երբոր եղբայրս, Թորգոմը, վրայ հասնելով հետաքրքրուեցաւ թէ ի՛նչ կը գրեմ քեզի. բայց որովհետեւ չեմ ուզեր գաղտնիքդ հրապարակել, պարզ երկտող մըն է ըսի ու անցայ, քիչ մը տկար է օրերուս. կը բարեւէ։

«Նոյն»

(Շարունակելի)

Ուստի՝ իրաւամբ պէտք է նկատել թէ, արհեստներն են դարձեալ ազգերու նկարագրին փորձաքարը, յառաջդիմութեան կամ յետադիմութեան ազդակը, ինչպէս և բարձրացման ու անկման կշռին լծակը։

Եւ հիմա որ ելեկտրական դարուն մէջ կ'ապրինք, կը զգանք անշուշտ թէ ի՛նչ արագութեամբ է որ կ'ընթանան արհեստները, գեղարուեստներն ու համայն ճարտարարուեստները. երբ յիշեմ մանաւանդ՝ կարգ մը արհեստներ կամ գեղարուեստներ որոնք՝ միւս անգամ վերածնած են, բոլորովին այլափոխեալ հիներէն, իսկ ոմանք ալ ամբողջովին նոր ծնած՝ հնոյն մէջ անգոյ։ Ցիշենք մէկ քանի օրինակներ «վերածիններէն» և գեղարուեստի ճիւղերէն նկարչութիւն, արձանագործութիւն, երաժշտութիւն և կամ ճարտարապետու- (architecture)։ Նաև նորածիններէն լուսանկարչութիւնը, տպագրութիւնը, երանգատպագիրը։ Իսկ արհեստական ճիւղերէն՝ վերածինները բազմաթիւ են, որոնց մէջէն միայն կարեւորները յիշենք, զոր օրինակ, հողագործութիւն կամ ագարակավարութիւն, մետաղագործութիւն, տարրագործութիւն (բժշկութիւն-դեղագործութիւն) են., իրենց ամենալայն առումներով։ Այս վերջնոյն մէջ պէտք է նկատենք նաև բոլոր գիտական նորութիւնները որպէս մեքենագիտութիւնը՝ իր շոգիի զօրութեամբը, ելեկտրականութիւնը իր փայլակնափայլ լուսաշողումներով և գրական հրաշագրութիւններովը, նա մանաւանդ Ռէօնթկէնեան թափանցական հրաշքանշ ճառագայթներովը են. են.։

Ապահովապէս գիտնալ պէտք է թէ Եւրոպա կամ Ամերիկա որ վերկենդանացած կամ լուսաւորեալ մարդկութիւն մը կը պարունակեն, այսօր հրաշալաքայլ կը յառաջդիմեն գեղարուեստի, արհեստի և ճարտարարուեստի մէջ, ունենալով այն սեւեռեալ գաղափարը որ է, ա.— ապահովել իրենց գաղութները, և բ.— գաղթավայրերէն դէպի մայր երկիր ներմուծուած անգործ նիւթերը գործուած վերադարձնել։ Եւ ահա այս ընթացքին բնական բերմամբը, արեւմտեան ճարտարութիւնները և գիտութիւնները օր ըստ օրէ զարգանալով, բնականաբար, օրին մէկը տապարէզ չպիտի թողուն յետադէմ, աւանդամոլ տգէտներու։

Արդ., եթէ մենք ալ կը փափաքինք այսօր գէթ անոնց արհեստներու նըկատմամբ ունեցած օրինակելի գործունէութեան հետեւիլ, պէտք է որ ինքնաբուխ և անյորդոր գործունէութիւն մը ցոյց տանք, նպատակ-կէտ ունենալով նախ անկորուստ պահել մեր հեղինական ազնիւ ձիրքերը, և յետոյ արհեստները զարգացնել մեր մէջ, որոնք ազգի մը մը ամէնէն կենսական տարրերն են։ Եւ որուն համար իրաւամբ ըսուած է թէ «երկրագործութիւն և վաճառականութիւն ազգը սնուցանող մօր մը երկու ստինքներն են, իսկ արհեստը զանոնք նուիրագործողը»։

Մեր մէջ ալ եթէ կը փափաքուի ճշմարիտ արհեստաւորներ ունենալ, որ առանց լճացած մնալու իրենց դիրքին մէջ չարունակ յառաջդիմեն և հնարեն, երբեք հաւատք թող չընծայուի թէ անոնք պիտի կարենանք պատրաստել չուկայի չորս պատերու մէջ, երբեք, զի հոն չկայ տեսականին միացեալ գործնականը և ոչ ալ իւրաքանչիւր արհեստական ճիւղերուն յատուկ գիտութիւնները. վերջապէս ամէնէն կարեւորը, կը կասկածիմ գտնել, բարոյականի և նկարագրի տէր «ազնիւ վարպետներ», որոնք կարենան չինել մարդը, մեր փնտռած տպագայ «արհեստաւոր մարդը», որ կարենայ իր և իրեններուն, որպէս և ապրած միջավայրին անհատապէս օգտակար հանդիսանալ։

Ասոր պայմանը միակ [է և այն է հաստատել վարժարաններու մէջ ճըշմարիտ կրթութեան (politesse) ու կարգապահութեան (discipline) հետ գործնական«ութիւն»ներու մեթոտաւոր աւանդումը, ինչպէս եւ արհեստական վարժութիւնները։ Չի գիտնալ պէտք է թէ Եւրոպայի, Ամերիկայի մէջ նախնական կրթութեան ծրագրին վրայ հետզհետէ կ'աւելնան ձեռական հաստատութիւններ (travâux manuels) անուամբ գործնական դասեր, որոց համար ահագին ճիգեր և ահագին զոհողութիւններ կ'ըլլան, մանաւանդ այն նպատակով որ տղաքները փրկեն անբարոյ ու տգէտ վարպետներու հիւծիչ ու խամրեցուցիչ ազդեցութենէն։

Խ. ԻՆԿԻԼԻՋԵԱՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ կարդացէք Ատամնաբոյժ Գ. Յովհաննէսեան էֆ.ի ազդը Դ. երեսին վրայ։

ԽԱՐԻՃԻՅԵԷ

ԲԱՆԱՄԱ ՋԱՆԱԼԸ. — Ճէմահիրը Միւթթեֆիգա խարիճիյէ նազըրը Մ. Հէյ Էլէ Գօլօմպիանըն Վաշինկթօն սէֆիրի արասընտա իմզալանան պիր մուահէտէնամէ մուճիպինճէ, Ճէմահիրը Միւթթեֆիգաեա Բանամա ջանալընըն ջազըլմասը իչուն, սէլահիյէթ վերիլմիշ տիր։

Կէչէնլէրտէ պու մուահէտէնամէեէ պէնտլէր պիր բրօթօգօլ եազըլմըշ իտի։

ԱՄԷՐԻՔԱ ՎԱԲՕՐ ՇԻՐՔԷԹԻ. — Ամէրիգա վաբօր սէնտիգասընըն թէչքիլի հասէպի իլէ՝ Ինկիլթէրա պանտէրասը ալթընտա պուլունան թիճարէթ կէմիլէրինին պէօյիւք գըսմը Ամէրիգալըլարըն գօնթրօլը ալթընա կիրէճէկ-ենտէն. պու խուսուստա Ինկիլթէրա մէպուսան մէճլիսինտէ պիր թագրիր սիւալլար իյրատ օլունաճագ տըր։

ՌՈՒՍԻԱ ԱՀՎԱԼԸ. — Րէսմի կազէթա՝ Ֆինլանտիա իտարէ մէճլիսի րէիսի միւշավիրի՝Արիսթրօմըն Ֆինլանտիա պաշ վէքիլլիկի մուավինլիկինէ թային օլունտըղընը նէշր իթմիշ տիր. «Ռուսքի Ինվալիտ» նամ րէսմի ասքէրի կազէթասը տախի Ֆինլանտիաեա մէէմուր սիւվարի ժէնէրալը Թօմարօֆըն Վարշավիա ասքէրի տաիրէսի գօմանտանլըղը մուավինլիկինէ, վէ Ֆինլանտիա ումումի վալիսի մուավինի ժէնէրալ Շիրօֆըն ումումի տիվանը հարպ ազալըղընա թային օլունտուղունը իլան իթմիշ տիր։

ԻԹԱԼԻԱ բարլամէնթօսը՝ ասքէրի ումուրունը միւզաքէրէտէն սօնրա եւիզ-տէ իւչ պուչուգ Ֆարգլը եէնի գօնսօլիտլէրին իհտասը՝ վէ տիւեօունը ումումիյէնին թէտիյեէսի իչուն պազը թէտպիրլէր իթթիխազը հագգընտաքի լաեիհաեը թէզէքքիւրէ պաշլամըշտըր։

ԼԷՀԻՍԹԱՆ. — Վարշավիա շէհրի իլէ Վիլաեէթինտէքի Ալման վէ Լէհ ճէմիյեէթլէրինին եալընըզ Ռուս լիսանը գուլլանմալարը իչուն էմր վերիլմիշ տիր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱՆԸՆ Վաշինկթօն աթթաշէ նավալը՝ Ֆլօրիտանըն միւտաֆաասը սուրէթինի լաեըգը իլէ թէտգիգ իթտիքէնտէն տօլաեը, Ամէրիգա խարիճիյէ նազըրը Մ. Հէյ՝ մումաիլէյհ աթթաշէ նավալըն կէրու ալընմասընը Ինկիլթէրատան թալէպ իթմէկէ գարար վէրմիշ տիր։

ԲՐՈՒՍԻԱ ՎԷ ՊԱՎԻԷՐԱ. — Ալմանիա իմբէրաթօրը՝ էֆրէնճի ապրիլին 23ինտէ Սթրօլէն սթասիօնընա միւվասէլէթ իթմիշ տիր։ Միւշարիլէյհ սթասիօնտա Պավիէրա գրալ վէ գրալիճասը վէ Տրէստ գօմանտանը թարաֆընտան իսթիգպալ օլունմուշ տըր. Ալմանիա իմբէրաթօրը՝ Պավիէրա կրընատիյեէ ալայը ինիւֆօրմասընը կիյմիշ իտի։ Իմբէրաթօր, գրալ վէ գրալիճա՝ Սթրօլէն քէօշկիւնէ կիթմիշլէր տիր։

ՔԻՒՊԱ ԱՀՎԱԼԸ. — Քիւպա հիւքիւմէթի րէիսլիկինէ թային խուլէն Մ. Եսթէրատա Բալմա՝ պէլէտիյէ մէճլիսի թարաֆընտան գապուլ խուլուտիւնի սըրաստա ալգըշլանմըշ տըր. պատէհու չէրէֆինէ վէրիլէն զիաֆէթտէ հազըր պուլունմուշ տըր։

Զիեաֆէթ էսնասընտա իրատ օլունան նութգտա, Սբանիա ասքէրինին չէճաաթը մէտհ ու սէնա խուլմիշ տիր։ Մ. Բալմա՝ Քիւպա ատասընըն մամուրիյեէթի իչուն, Սբանեօլ ունսուրլարընըն պէօյիւք մէտար օլտուղունը սէօյլէմիշ տիր։ Ամէրիգա ասքէրինին մէզքիւր ատատան չէքիլմէսինէ պիզզաթ նէզարէթ իթմէք իւզրէ, Ամէրիգա հարպիյէ նազըրը Ս. Րօթ տախի պիր գաչ կիւնտէն պէրու Հավանատա պուլունմագտա տըր։

ՍՈՒԼՀ ՄԻՒՋԱՔԷՐԱԹԸ. — Հարպիյէ նէզարէթի միւսթէշարը Մ. Վինթհայր՝ Պիրարշութտա իրատ իթտիքի պիր նութգտա տէմիշ տիր քի, «Հէր նէ գատար պիզ մուհարէպէնին տէվամը ինթիմալընը նազարը տըգգաթտան ուզագ թութմաեօր իսէք տէ եազընլարտա արթըգ մուհարէպէտէն պահս իթմէնէճէյիմիզ իւմիտինի տախի պըրագմաեօրըզ։ Միւսալէհանըն ագտը պիզճէ թասվիպ օլունտուղը հալտէ, մուհարէպէնին զուհուրունտան պէրի թագիպ իթմէքտէ օլտուղումըզ արզու վէ մագսատլարըմըզ տախի գուվվէտէն ֆիիլէ չըգաճագ տըր։ Տիկէր թարաֆտան Ինկիլթէրա հարպիյէ նազըրը՝ իրատ իթտիքի պիր նութգտա, միւսալէհանըն ագտ օլունմագ իւզրէ օլտուղունը վէ Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի՝ Թախրիպ խուլէն Պօէր չիֆթլիքլէրինին իմարը խուսուսունտա լիւզումըզ սուրէթտէ թէսարրուֆա րիաեէթ իթմէճէքլէրինի պէեան իթմիշ տիր։

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ ԲԱՐԱՆԸ. — Հին- [illegible]

բարանըն պիր ճիհէթինտէ Ինկիլթէրա գրալը վէ Հինտիսթան իմբէրաթօրը Էտուարտ հազրէթլէրինին րէսմի պուլունաճագ տըր։

ԻՐԱՆ ՀԱՎԱՏԻՍԻ. — Պէնտէր Պուշիրտէն Հինտ կազէթալարընտան պիրինէ եազըլան պիր մէքթուպտա տէնիլիեօր քի, «Շու կիւնլէրտէ պու հավալիտէ զիքրէ շաեան պիր վագաա եօգ կիպի տիր, Ռուս վաբօր չիրքէթինին «Քօրնօլօֆ վաբօրը՝ 900 սանտըգ կազ, 100 չուվալ ուն, 700 պալեա մէնսուճաթը համիլէն պուրաեա միւվասէլէթ իթմիշ տիր։ Մէզքիւր համուլէնին ազըղը՝ Պանըը Ումման հավալիսինտէ հիւքմ սիւրէն քէսաատտան Ռուս թաճիրլէրինին տախի միւթէզարրըր օլտուղը անլաշըլըեօր։։ Մէզքիւր կէմինին՝ Օտէսաեա ավտէթինտէ նագլ իչուն քեաֆի մըգտարտա էմթէա պուլուպ պուլմաեաճաղը չիւպհէլի տըր։ Իրանլիլէրին զըրաի ահվալը մէմնունիյեէթի մուճիպ պիր րատտէտէ տիր։

ԱՖԿԱՆԻՍԹԱՆ ԱՀՎԱԼԸ. — Աֆկանիսթան Էմիրի Հապիպուլլահ խան՝ ժէնէրալ Պէհավէլ խանը՝ ժէնէրալ Ղիւլամ Հայտարըն վէֆաթընտան պէրի մինհալ գալան Ասմարտաքի ասքէրի պաշ գումանտանլըղընա թային իթմիշ տիր։

Ժէնէրալ Պէհավէլ խան՝ Գօսթտա գուհուր իտէն գարըշըգլըղը թէսքինէ մէէմուր իտիլմիշ. վէ ալ միւտտէթ զարֆընտա ասայիշի իատէեէ մուվաֆֆագ օլմուշ տըր։

ՉԻՆ ԱՀՎԱԼԸ. — Ինկիլթէրա մէպուսան մէճլիսինտէ՝ Թիէնձինին նէ վագըթ Չինէ իատէ օլունաճաղը հագգընտա իրատ օլունան պիր սիւալա ճէվապէն, խարիճիյէ միւսթէշարը լօրտ Քրանպօրն՝ մէզքիւր շէհրին պօշալտըլմասը իչուն Թիէնձինտէքի էճնէպի ասքէրի գօմանտանլարը թարաֆընտան տէրմէեան օլունան թէքլիֆլէր հագգընտա՝ Բէքինտէքի սէֆիրլէր հէյէթինին անճագ 9 կիւնտէն սօնրա ֆիքըրլէրինի պէեան իտէճէքլէրինի՝ Ինկիլթէրանըն Բէքին սէֆիրինին խապէր ալտըղընը պէեան իթմիշ տիր։

ՇԷՔԷՐԼԷՐԷ վէրիլէն իքրամիյեէնին լաղվը իչուն՝ ալէգատար օլան տէվլէթլէր թարաֆընտան Պրիւքսէլտէ ագտ օլունան մուահէտէնամէ՝ թաստիգ օլունմագ իւզրէ կէլէճէք հաֆթա Բայրսթագ մէճլիսինէ թագտիմ օլունաճագ տըր. չէքէր վէրկիսի գանունի լաեիհասը՝ Բայրսթագ մէճլիսինին կէլէճէք հոկտեմբերտէքի իճթիմաընտա թէզէքքիւր օլունաճագ տըր։

ԱԼՄԱՆ ԿԻՒՄՐԻՒԿ ԹԱՐԻՖԷՍԻ. — Բայրսթագ մէճլիսինին կիւմրիւկ թարիֆէսի գօմիսիօնը էֆրէնճի ապրիլին 25ինճի կիւնի իճթիմա իթմիշ տիր. Մէզքիւր գօմիսիօն՝ շիմտիյէ գատար կիւմրիւկ թարիֆէսինին 1000 մատտէսինտէն անճագ 180 մատտէսինի հալլ իտէպիլմիշ տիր։ Պու սուրէթլէ՝ կիւմրիւկ թարիֆէսինին պիրինճի գրաաթընը իքմալ իչուն 200 հաֆթա մէճլիս ագտը լազըմ տըր. պունտան մաատա՝ թարիֆէնին իքինճի գրաաթը՝ գօլայլըգլա խիթամ պուլաճաղը մուհթէմիլ տէեիլ տիր։

ԻԹԹԻՖԱՔԸ ՄԻՒՍԷԼԼԷՍ. — «Թան» կազէթասընտան. «Ֆրանսա վէ Իթալիա միւնասէպաթընտան պահս իտէն Ավսթրիա կազէթալարը՝ իթթիֆագը միւսէլլէսին էսկիսի կիպի տէվամ իտէճէեի վէ մուահէտէ ահքեամընըն պիր կէօնա թատիլաթա օղրամաեաճագ այնէն պրագըլաճաղը եօլունտա պեանաթտա պուլունուեօրլար։ Մէզքիւր նէշրիյեաթա Ռոմատա վէ Միլանտա վէրիլէն ճէվապլարտա, էկէր իթթիֆագը միւսէլլէս Իթալիանըն գոմշու հիւքիւմէթլէրտէն պազըլարը իլէ մուգարէնէթ հասըլ իթմէսինէ մանի իսէ, պէօյլէ պիր մուահէտէնին լիւզում վէ ֆաիտէսի օլմաեաճաղը, վէ Իթալիա հիւքիւմէթինին իթթիֆագը միւսէլլէսէ էրքեանընտան պուլունմասը՝ տիր հիւքիւմէթլէրլէ մուահէտէլէր ագտ իթմէսինէ վէ էյի միւնասէպաթտա պուլունմասընա մանի օլամաեաճաղը եօլունտա մուգապէլէ իտիեօրլար քի, օ գապիլ նէշրիյեաթա վէրիլմէսի լազըմ կէլէն ճէվապլարըն էն միւնասիպի պու իտի։

Տիկէր թարաֆտան Ֆրանսա հիւքիւմէթի Իթալիա իլէ օլան տօսթանէ միւնասէպաթընա պաշգա պիր նազար իլէ պագըեօր։ Ֆրանսա հիւքիւմէթի՝ Իթալիանըն սաիր հիւքիւմէթլէրլէ տէ գարըշըգլըգը միւնասէպաթը պուլունտուղունը վէ սաիր հիւքիւմէթլէրէ խուսումէթ կէօսթէրմէսի՝ Միլլի մէնֆաաթընա գարշը օլտուղունը բէք ալէա պիլիր։ Իթալիանըն միւնասիպ կէօրտիւեի վէ մէնաֆիինին միւթէլզիմ պուլունտուղը սուրէթտէ հէր հանկի պիր հիւքիւմէթ իլէ մուահէտէ ագ- [illegible]

Ֆրանսաեա աչըգճա տըր։ Զաթէն Ֆրանսա հիւքիւմէթի տախի Եվրօբանըն սաիր տէվլէթլէրինտէն պիր չօղը իլէ թիճարէթ մուահէտաթ ագտ իթմիշ վէ պունտա տա հագգըը պուլունմուշ տըր։ Պինաէնալէյհ, իթթիֆագը միւսէլլէս՝ հէր հալտէ մագսատը ասայիշի եանի Եվրօբա մուվազէնէսինի մուհաֆազա իթմէքտէն իպարէթ օլան սիեասի մագսատընը թէէմին իթմիշ օլաճագ տըր։ Անըն իչուն տըր քի, Իթալիալըլար՝ Ֆրանսա իլէ վուգու պուլաճագ մուգարէնէթի նէ եօլտա թէլագգը իտիեօրլարսա, Ֆրանսըզլար տախի օ եօլտա թէլագգը իտիեօրլար։

ԱՄԷՐԻՔԱՃԱ ԶԷԼԶԷԼԷ. — Կուաթէմալատան Վօլֆ թէլէկրաֆ աժանսընա պիլտիրիլտիքինէ կէօրէ, Կուաթէմալանըն Պահրը Մուհիթի Քէպիր սահիլինտէ պու այըն 18-19ունճը (էֆրէնճի) կիւնի եօլէ վագըթընա գատար տէվամ իտէն հարէքէթը արզտան 200 քիշի թէլէֆ օլմուշ տըր։

ՄՈՒՀԻՄՄ ՊԻՐ ԻԽԹԻԼԱՍ. — Ավուսթրիանըն Կրաչ շէհրինտէն պիլտիրիլտիքինէ նազարէն, Սէն Լէօնարտ՝ իգրազ սանտուղընտան 200,000 գուրօնլըգ պիր իխթիլաս մէյտանա չըգարըլմըշ տըր։ Մէզքիւր իխթիլաս՝ միւթէվէֆֆա պէլէտիյէ րէիսի Գրաիլակըն էսէրի օլտուղը զանն իտիլիեօր։

ՏԱՆԸՄԱՐՔԱ ԱՀՎԱԼԸ. — Տանըմարգա մէարիֆ նազըրը՝ Թէէլիֆաթըն միւէլլիֆլէրի թարաֆընտան միւսաատէ օլունմագըզըն էճնէպի մէմլէքէթլէրտէ պասըլըրմասը իչուն, Պէրնտէ ագտ օլունան մուահէտէեէ Տանըմարգանըն տախի իմզա իթմէսի զըմնընտա բարլամէնթօեա պիր լաեիհա վէրիլէճէեինի պէեան իթմիշ տիր։

ԱՎՍԹՐԱԼԻԱՆԸՆ ՀԱՐՊ ԹԷՍԱՐԻՔԷԱԹԸ — Ավսթրալիատա պուլունան ասքէրի գուվվէթինին պաշ գօմանտանը ժէն. Հօթօն՝ Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի իչուն, Թէրթիպ իթտիկի պիր լաեիհատա, շիմտիքի հալտէ Ավսթրալիատա մուհաֆըզ ասքէրին 15,470 վէ մուհարէպէեէ մախսուս ասքէրին 14,101 քիշի օլտուղունը պէեան վէ րէտիֆլէրին 28,748 քիշիեէ իպլաղընը թէքլիֆ իթմիշ տիր։ Միւշարիլէյհ ժէնէրալ լաեիհասընտա տէմիշ տիր քի, չարգտա պուլունան նօգթալարտան վէ կէրէք Եվրօբատան Ավսթրալիա իւզըրինէ Ինկիլթէրա տօնանմասը մագլուպ իտիլ-իտիլմէզտէն էվվէլ, պիր հիւճում վուգուա միւհթէմիլ տէեիլ իսէ տէ, քէօմիւր տէբօլարընըն տօսըլլըն պիր հիւճումա մէյտան վէրմէմէք իչուն, ասքէրին արթըրըլմասը լազըմ կէլիր։

ԻՆԿԻԼԻԶ ԱՆԹԻԼԼԷՐԻ. — Ժամայգա Թանզիմաթ մէճլիսինտէ թէզէքքիւրէ պաշլանըլան պիր գանուն լաեիհասը մուճիպինճէ, Ինկիլթէրա թարաֆընտան Անթիլ միւսթէմլէքէաթընա խտլէճէք նագտի մուավէնէթ՝ չէքէր մէզրուաթընըն արթըրըլմասը իչուն, վուգու պուլաճագ մէսարիֆէ գարշըլըգ օլարագ ագտ իտիլէճէք իսթիգրազըն ֆաիզինէ թախսիս օլունաճագ տըր։

ՊԷՑՆԷԼՄԻԼԷԼ ՍԷՖԸՐ ՍԷՖԱԻՆ ՔՕՆԿՐԷՍԻ. — Պէյնէլ միլէլ սէյրը սէֆաին գօնկրէսինին 9րնճը իճթիմաը՝ Տիւսէլտօրֆ չէհրինտէ վուգու պուլաճագ տըր։ Գօնկրէ՝ իմբէրաթօր Վիլհէլմին պէօյիւք մախսուսըն րիաասէթի ալթընտա օլմագ իւզրէ, էօնիւմիզտէքի յունիսին 29ընճը կիւնի իճթիմա իտէճէք, վէ միւզաքէրաթ՝ յուլիսին 5ինէ գատար տէվամ էյլէյէճէք տիր։ Ումիտ իտիլտիքինէ կէօրէ, պու գօնկրէ՝ Բարիզ վէ Պրիւքսէլ գօնկրէլէրինտէն գաթ գաթ բարլագ օլաճագ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Պոլէպայի աստիճան շնորհուեցաւ Թաղապետութեան չորրորդ շրջանակի տնօրէն Մուսթաֆա պէյի։ Ուլէպայի առաջին աստիճան շնորհուեցաւ Սելանիկի նախկին կուսակալ Իպրահիմ բաշայի թոռներուն Մուսթաֆա և Սալահէտտին պէյերու։

* *

Սըվազի կուսակալութեան Գօչկիրի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Թէնօզի գայմագամ Օսման պէյ։

Խարբէրդի կուսակալութեան Շարքէյօյ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Նաւտայի գայմագամ Եու- [illegible]

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան շնորհուեցաւ Վինտիշկրաշի իշխանին։

Ականակուռ Օսմանիյէ՝ Սիլէզիոյ կուսակալ տիւք տը Թրանէմպէրկ բրէնս տը Հազֆիլտ իշխանին։

Առաջին կարգի Չէֆգաթի պատուանշան՝ իշխանուհի Հազֆիլտի։

Ա. կարգի Օսմանիյէ՝ Սօֆիայի պարսկական դիւանագէտ պաշտօնեայ Սըրտիփըլ միւք Միրզա Ահմէտ Խանի։

ՎԻՆՏԻՇԳՐԱՋԻ իշխանը և իշխանուհին առջի օրը մեկնեցան մայրաքաղաքէս։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ քարափին վրայ, Հանր. Պարտուց Վարչութիւնը իրեն համար ալ տեղ մը յատկացուիլը խնդրած է։

Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ Ենկիւրիի ընդհ. դատախազին, գրուեցաւ թէ դատարանի նախագահին հրամանին համեմատ, հարցաքննիչ դատաւորին պատրաստելիք որոշմնագիրը պէտք չէ ընդհանուր դատախազին ալ հաղորդել։

ՏԷՆԻԶԼԻԻ գաւառին կեդրոնը դատական պաշտօնատուն մը պիտի շինուի։

ԼԻՄՆՈՍ կղզւոյն Մանտրօս անուն նաւահանգիստին մէջ շինուելիք վարչութեան պաշտօնատան հիմնարկէքը կատարուեր է։

ՄԱՔՍԱՏԻՆ Վարչութեան վերաբերեալ շէնքերը՝ նուազուրդի դրութեամբ պիտի շինուին այլ եւս։

ԳԱՎԱԼԱ քաղաքը ջուր բերելու ձեռնարկներ եղեր են։

ՕՏԱՐ երկիրներէ առնուած լուրերը կը ցուցնեն թէ մեր արմտեաց գիները սովորականէն աւելի պիտի ըլլան։

ՄԻԼՔԻԹՆԵՐՈՒ Պատրիարքը վախճաներ է։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ դրամատունը՝ այս տարի եւս հարիւրին ութը տոկոս բաժնեց իր բաժանորդներուն։

ՆԱԶԻԼԼԻԻ մէջ բամպակի և գըխտորի բերքերը վնասուեր են։

30 ՆԱՒԷ բաղկացեալ անգլիական տորմիղ մը՝ մայիսի սկիզբները պիտի այցելէ Սելանիկի նաւահանգիստը։

ԱՖՍԱՐԱՅԻ մէջ երեք Թուրք կին մը քըլ-ծ տան յանկարծամահ եղած ըլլալը հիւանդութենէ։

«ԿՕԼՕՏԻՆ ԻՖԱԼ» անուն անգլիական զբօսանաւ մը՝ որուն մէջ կը գտնուէր գնդապետ Ֆիւճ Ժօրժ՝ որդին Քէմպրիճի դուքսին, մայրաքաղաքս ժամանեց։ Գնդապետը Բերա Բալասի պանդոկը իջաւ։

Բ. ԴՈՒՌԸ՝ Քաղաք. պաշտօնէից Հանգստեան Սնտուկի վարչութեան ուղղած մէկ հրահանգովը, մայրաքաղաքիս մէջ գտնուած պաշտօնեաներու տրուած հանգստեան և պաշտօնանկութեան շրջանի ամսաթոշակներուն, ինչպէս նաեւ Սնտուկին մինչեւ ցարդ ունեցած պահանջքներուն ընդհանուր ճշդուեցուցակը պարունակող մէկ տետրակը պահանջած է։

ՄԻՒՐԷՖԹԷԻ Շարքէյօյի գաւառակներուն խաղողի բերքի տասանորդը՝ որ մինչեւ ցարդ ենթադրութեամբ կը գանձուէր, որոշման մը համեմատ ասկէ ետքը պիտի գանձուի այն արդար եղանակաւ որ Պետութեան ամէն կողմ կը գործադրուի, և այս եղանակն է բերքը կշռելով տասանորդի տուրքը գանձել։

ՋԷԹԻՆՆԷԻ իտալական դեսպան Մ. Գօլաթի՝ այցելութեան համար Շգօտրա [illegible] Իտալիոյ հիւպատոսարանը հիւրընկալ ուեր և կուսակալին ու իր միջեւ [illegible] ութիւններ փոխանակուելէն յետ. [illegible] գնալով մեկներ է։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԷՆ կը գրեն թէ, Աւստրիական Լօյտ ընկերութեան «Գլէօբաթրա» անուն շոգենաւը որ խրած էր, ազատեր է. յիշեալ շոգենաւը՝ այս պատճառաւ 12 ժամու յապաղում մը ունեցեր է։

ՀԱՍԱՆ ԹԱՀՍԻՆ էֆէնտի անուն անձ մը՝ պատկանեալ պաշտօնէութենէն Պէյգօզ կառուցուած թղթի գործարանը իր անուան փոխանցուիլը կը խնդրէ, ինչպէս նաեւ այս մասին պէտք եղած ձեւակերպութիւններուն կատարուիլը։ «Սէրվէթ» փափաք կը յայտնէ այս առաջարկին իրագործմանը։

ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԸ համեմատ, Պէյրութի նահանգին ոստիկաններուն վրայ նորեր պիտի աւելցուին։ Ոստիկանութեան նախարարութիւնը սկսած է այս ընտրութեան գործին։

ՍԵՐ ԼԵՐԱՆ և Սերպիոյ սահմանա- [illegible]

ԿԵՍԱՐԻՈՅ մէջ եւրոպական ոճով կաշիի գործատուն մը բանալու մտադրութիւն կայ. Աթէնայ օղլու Անաստաս անուն վարպետ մը փորձով ցոյց տուած է թէ ինք մեծ հմտութիւն ունի կաշի պատրաստելու գործին մէջ, և թէ բացի «ռուղանի»էն, «քէօսէլէ», այծու մորթ, «վիտօլա» են. են. կաշեղէնի ամէն տեսակը կրնայ պատրաստել եւրոպականին յար և նման։

Առեւտ. Նախարարութիւնը յարմար դատած է Կեսարիոյ գործարանին կոչել յիշեալ անձը առ ամիս 5 ոսկի, իսկ եթէ փորձով ցոյց տայ յաջողակութիւնը, յաջորդ տարին 20 ոսկի ամսականով։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ. — Բարիզէն քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, Ֆրանսացի դրամատէրներէն Մ. Հօսքիէ՝ Պուլկար փոխառութեան մասին Պանք տը Բարիի ներկայացուցիչներուն հետ բանակցիլ սկսած է։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐԸ. — Սելանիկի նահանգին վրայ 300 ոստիկան զին-ւորեւ 25 ոստիկան եւս պիտի աւելցուի։ Իւրաքանչիւրին ամսականը 300 դահեկան պիտի ըլլայ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Ամսոյս 5էն մինչեւ 13՝ շաբթուան մը ընթացքին մէջ մայրաքաղաքս և արուարձանները զանազան հիւանդութիւններէ 273 մահեր պատահեր են հետեւեալ կերպով 159 Իսլամ (95 այր և 64 կին), 96 քրիստոնեայ (44 այր և 52 կին), 18 Հրեայ (9 այր և 9 կին)։

ԼՈՑՏԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Լօյտի շոգենաւային ընկերութեան վարչական ժողովը՝ յառաջիկայ մայիս 15ի (Ը. Ե.) նստին միջոցին պիտի յայտնէ թէ 1 միլիոն 38,153 գուրոնի շահէն բաժնետէրերը իւրաքանչիւր բաժնի համար 42 գուրոն շահ պիտի ունենան։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ մարմինը կիրակի օրը շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ ռուսական, հելլենական, ռումանական սերպիական դեսպաններուն, Զատկի տօնին առթիւ։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հանգստեան Թօշակի սնտուկը՝ Զատկի առթիւ ամսականները տուաւ քրիստոնեայ պաշտօնատարներու ընտանեաց։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նահանգին ցեղապետներէն ոմանք որ օրէնքի հակառակ կը գործէին, խմբովին զղջում յայտնած ու Կայսերական գթութեան դիմած են կուսակալին միջոցաւ։ Վեհ. Կայսրը բարեհաճած է ներում շնորհել։

ՑՈՒՆԱՑ պատրիարքարանին մէջ գոհաբանական արարողութիւն մը տեղի ունեցաւ Զատկին առջի օրը նախագահութեամբ Տ. Եօաքիմ Ս. Պատրիարքի։ Օրթոտօքս եկեղեցեաց դեսպանները, գործակատարներ և Ցունաց երեւելիները ներկայ էին արարողութեան որ բաւական երկար տեւեց։ Ս. Պատրիարքը բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր համար և զատկական ոսկեզօծ հաւկիթներ նուիրեց ներկայից։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷ կը հեռագրեն որ տասներկու հազարի կը հասնի թիւը այս տարուան յոյն ուխտաւորներու։

ԱՖՐԻԿԵԱՆ Տրիպոլսոյ Ջէվվէրա գաւառակի կեդրոնը շինուած զօրանոցին բացման հանդէսը կատարուեր է։

ՄԱՐԿՐԻԹ անուն Ամերիկեան զբօսանաւ մը առջի օր ժամը 11 ու կէսին միջոցները մայրաքաղաքս եկաւ։ Նաւուն մէջ կան 16 երեւելի զբօսաշըրջիկներ և 58 նաւաստներ։ Այս նաւը՝ Սանթիւրէն, Աղեքսանդրիա, Բիրէա և Տարտանէլ ալ հանդիպած էր։ Նաւուն տարողութիւնը 182 տակառաչափ է և միջին արագութիւնը ժամը 18 մղոն։

ԶԱՏԿԻ առթիւ, ինչպէս Հայոց, նոյնպէս Ցունաց, Հայ-Հռոմէականաց և միւս բոլոր հպատակ քրիստոնեայ ժողովուրդներու եկեղեցիներուն մէջ, արարողութեանց պահուն բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանի Թանկագին կենաց համար։

ԻՒՍԿԻՒՊԻ արհեստական վարժարանին մէջ գորգաշինութեան ճիւղ մը պիտի բացուի։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Ելմտական, ինչպէս նաև հանրօգուտ շինութեանց նախարարները և մաքսային վերատեսուչը երեկ Բ. Դուռը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսի հետ։

—Դարձեալ երէկ աւստրիական, գերմանական և ֆրանսական դեսպանները Բ. Դուռը երթալով՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ տեսակցեցան։

Միեւնոյն օրը Ն. Բարձրապատուութեան այցելութիւն տուաւ նաեւ Հոլանի Սիւրեանիներու պատր. փոխանորդը։

ՍՊԱՆԻՈՅ Ալֆօնս Թագաւորին Թագադրութեան հանդէսին՝ ի դիմաց Պարսից Վեհ. Շահին ներկայ գտնո- [illegible]

լու համար, մայրաքաղաքիս պարսկական դեսպան իշխան Միրզա Րիզա Խան երէկ իրիկուն արեւելեան ճեպընթացով մեկնեցաւ Բարիզ։ Կայարանը բարի երթի գացած էին Եպարքոսական Թարգման Խայրէտտին պէյ, պարսից դեսպանատան պաշտօնէութիւնը ևն.։— Ի բացակայութեան դեսպանին, խորհրդական Մուսթաֆա Խան փոխանորդաբար պիտի վարէ դեսպանական գործերը։ Դեսպանը ընկերակցութեամբ Ա. Թարգման Օհաննէս Խանի, երէկ ցորեկ Բ. Դուռը երթալով՝ բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Նախարարին հրաժեշտ տուաւ։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գիշեր, ժամը երկուքը քառորդ անցած, Գոճա Մուսթաֆա փաշայի կողմը Տիւխանիէ անուն թաղին մէջ, փայտաշէն տունէ մը հրդեհ ծագելով, կից գտնուող երեք ուրիշ տուներ եւս այրեցան։ Հրդեհը կը սպառնար, տիրող հովէն նպաստաւորուած, տարածուիլ հետզհետէ, բայց վրայ հասած անմիջական օգնութիւններ շուտով առաջքը առին անոր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ Ս. ԶԱՏԿԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Երէկ Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցաւ Ս. Զատկի տօնին պաշտօնական շնորհաւորութիւնը։

Պատրիարքարանի մեծ դահլիճին մէջ հաւաքուած էին կրօնական դասէն Արմաշու փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան, Իւսկիւտարի քարոզիչ Տ. Մկրտիչ եպիս. Վեհապետեան, պատր. փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան, Տիարպէքիրի առաջնորդ Տ. Եզեկիէլ Ծ. Վ., Տ. Ներսէս Ծ. Վ, Դանիէլեան, Արմաշի վարդապետներէն ոմանք և ուրիշ վարդապետներ ու քահանաներ։ Քաղ. Ժողովոյ կողմէ ներկայ էին Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Գրիգոր էֆ. Խտրեան, Տիգրան էֆ, Տէրներսէսեան, նաև Ուսումնական և Տնտեսական Խորհրդոց անդամ և Թաղ. Խորհուրդներէ ոմանց ներկայացուցիչները։ Ներկայ էին նաև ուսուցչապետ Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան, Մկրտիչ էֆ. Մէզպուրեան, Ալիքսան էֆ. Թօքուզեան, վաճառականներ, ուսուցիչներ, մամուլի ներկայացուցիչներ, ևն. ևն.։

Ժամը 7ին, Ս. Պատրիարքը մտաւ դահլիճէն ներս ուր Քաղ. Ժողովոյ ատենապետ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան՝ ուղերձ մը կարդաց որուն համառօտութիւնը կը դնենք ի ստորեւ։

«Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր,

«Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Կրօն. և Քաղ. Ժողովները, իրենց գործակցող տեսուչ Խորհուրդներուն, Հոգաբարձութեանց, Խնամակալութեանց, մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներուն և Ազգ. մամլոյ ներկայացուցիչներուն հետ համախումբ կը ներկայանամ Ձեր բարձր Սրբազնութեան, շնորհաւորելու Քրիստոսի հրաշափառ Ս. Յարութեան տօնը. այս պարագանութեան կատարումը առիթ կ'ընծայէ նաեւ արտայայտելու այն համերաշխութիւնը, որ կը տիրէ Ձեր Սրբազնութեան վերին հսկողութեան ներքեւ գտնուող զանազան ազգային մարմնոց մէջ և բաբերաղդ զանձն կը համարիմ որ այս անգամ եւս ին կը վիճակի անոնց թարգման ըլլալու պատիւը. աւելորդ կը համարիմ կրկնել այն տեսութիւններն որ ազգային գործոց ընթացքին նկատմամբ անցեալ Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ յայտնուեցան դարձեալ այս տեղ. բայց հարկ կը զգամ անդրադառնալու դէպի անցեալն և բաղդատութիւն մը ընել ներկային հետ։ Ձեր Սրբազնութիւնն պատրիարքական փափուկ պաշտօնին երբ կոչուեցաւ, չատ մը դիզուած եկեղեցապատկան գործեր կային կարգադրութեան կարօտ։ Բայց Ձեր Սրբազնութիւնը բնաւորութեամբ որքան եռանդուն և աշխոյժ, նոյնքան տոկուն և խոհուն նկարագրով, ձեռք առաւ գործերու ղեկը և յարատեւութեամբ ամէն յաջողութիւն յանձն առնելով աշխատեցաւ։ Եւ, Ս. Հայր, քարոզեցիք ամէն ուրեք թէ ազգին վարչական մեքենան չի կրնար երբեք արդիւնաւոր կերպով գործել, եթէ զայն վարելու կոչուող բոլոր գործաւորներն միեւնոյն համերաշխութեամբ և ուղղութեամբ չպաշտօնավարեն, ահա այս բաղձացեալ արդիւնքն ձեռք բերուած կը գտնենք այս օր, այն մեծ վստահութեան համար զոր կրցաք ներշնչել մեր Օգոստ. Վեհապետին թէ Օսմանեան Գահուն հովանւոյն ներքեւ իր էութիւնն պահպանելու գաղափարը Հայոց ազգին աւանդական՝ ընդհանրական և իրական գաղափարն է, գաղափար դարաւոր, թէ ազգը Այն միայն կը ճանչնայ տէր և ամէն պարագայի մէջ նոյն մեծապանծ Գահուն և անոր կառավարութեանը կը դիմէ իր վայելած շնորհացը համար միշտ երախտապարտ իր էութեան վերաբերող ամէն անհրաժեշտ պարագաներուն մէջ և չպիտի վարանի ուղղակի իրեն դիմելու, զի նոյն ինքն է միայն ազգին յոյսը. այս վստահութիւնը Ն. Կայս. Վեհափառութեան ներշնչած ըլլալնուդ նշանակը կը համարինք Ձեր բարձր Սրբազնութեան շնորհուած ականակուռ պատուանշանը և նոյն վստահութեան համօրէն ազգին վրայ ծաւալման առհաւատչեայն կը նկատենք նաեւ վարչ. մեքենային ծառայող եկեղեցական և աշխարհական զանազան պաշտօնատարաց շնորհուած պատիւն, որով իրաւունք կ'ունենանք ազգին կողմանէ միահամուռ Ձեր բարձր Սրբազնութիւնը շնորհաւորելու այն խորին համոզումով թէ Կայս. վստահութեան ու համակրանաց այս մեծ ցոյցն նախաչաւիղն պիտի լինի իրագործելու վաղ ընդ փոյթ կարգադրութիւնն զանազան պատճառներով յետաձգուած մէկ քանի Պատրիարք. կարեւոր գործերուն, որոնց կ'ակնարկէին անշուշտ այն մեծարժէք շնորհներն զորս աւատեցիք ազգին ի դիմաց Ն. Կայս. Վեհափառութեան, ուստի նուիրական պարտականութիւն կը համարենք միաշունչ և սրտագին երկար կեանք մաղթել մեր Օգոստ. Վեհապետին, գոչելով՝ «Կեցցէ՛ Ն. Կայս. Վեհափառութիւն», և կը հայցենք նաեւ ի Տեառնէ Ձեր Սրբազնութեան համար կար և զօրութիւն։»

Ս. Պատրիարքն ի պատասխանի սոյն բանախօսութեան, շնորհակալութիւն յայտնելով ներկաներուն, գոհունակութեամբ դրուատեց իր պաշտօնակցաց համերաշխ գործակցութիւնը, որուն կը պարտէր անշուշտ այն ամէն յաջողութիւնները, որոնցմով իրաւամբ պարծենալու վիճակին մէջ կը գտնուի ազգը, որմէ յետոյ աղօթեց և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Օսմ. մեծավոր Գահուն անսասան պահպանման և անոր բարենախանձ և արդարասէր Գահակալին արեւշատութեան համար, որոնք ներկաներուն կողմէ ջերմապէս ծափահարուեցան։

*** Աջհամբոյրի շնորհաւորութիւնները վերջանալէ ետք, Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարք Տ. Էմմանուէլեան Սրբազանը՝ իր հետ ունենալով Հաճեան Սահակ Արք., Թէրզիպաշեան և Օհանեան վարդապետները, ինչպէս նաեւ գործակատար Շէհիրլեան Յովսէփ և Փիլիպպոսեան Օհան էֆէնտիները, շնորհաւորական այցելութեան եկաւ Ս. Պատրիարքին և արժանավայել ընդունելութեամբ հիւրասիրուելէ վերջ մեկնեցաւ։

Նոյնպէս շնորհաւորական այցելութեան եկաւ Պուլկարաց Էկզարքը, ընկերակցութեամբ Մանասթըրի մետրապոլիտ Գրիգոր և Նեվրոգոբի մետրապոլիտ Իլարիոն եպիսկ.ներու, և կէս ժամու սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ս. Պատրիարքին հետ։

Ս. Յարութեան տօնին օրը Ս. Երուսաղէմի առաքելական աթոռոյ Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազանին տօնախմբութեան օրը ըլլալով, Կ. Պոլսոյ Պատրիարք Տ. Օրմանեան Սրբազանը, Ս. Երուսաղէմի պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գէորգ Սրբազան և եկեղեցական ու աշխարհական ծանօթ անձնաւորութիւններ հեռագրաւ Նորին Ամենապատուութեան տօնախմբութիւնը շնորհաւորեցին։

— Երուսաղէմայ պատրիարք Տ. Յարութիւն Սրբազան՝ մասնաւոր հեռագրով մը պատասխանած ըլլալով Ս. Պատրիարքի շնորհաւորութեանց, այս առթիւ իր խնդակցութիւնները յայտնած է նաև Ն. Սրբազնութեան Ականակուռ պատուանշանին համար։

—Զատկի տօնը, ինչպէս Մայր-եկեղեցւոյ նոյնպէս մայրաքաղաքիս ամէն եկեղեցիներու մէջ շքեղ հանդիսաւորութեամբ տօնուեցաւ։ Ինչպէս յայտնի է, Աւագ շաբթու ամէն օրուան նոյնպէս խթման և Նախատօնակի ժամերգութեանց Մայր-եկեղեցւոյ մէջ Ս. Պատրիարքը կը նախագահէր. կիրակի առաւօտ եւս Ն. Սրբազնութիւնը պատարագեց նոյն եկեղեցւոյ մէջ ի յիշատակ Ս. Յարութեան, ուր երկու սեռէ խուռն բազմութիւն մը ներկայ կը գտնուէր, այն աստիճան, որ ամէն կողմ անանցանելի կը մնար նոյն իսկ պնակներու շրջաբերութեան համար, որ կարծես՝ հակառակ անոնց գործածութիւնը վերցնելու համար ամէն կողմէ եղած ջանքերուն, այս տարի նոյն եկեղեցւոյ մէջ առաւել չատցած և կրկնապատկուած էին գրեթէ։

Ս. Պատրիարքը կէս ժամէ աւելի պերճախօս քարոզի մը մէջ յստակօրէն բացատրեց Ս. Յարութեան տօնի խորհրդաւոր նշանակութիւնը, ոչ թէ վերացական և սեթեւեթեալ բառերով՝ ինչպէս սովոր են ընել մեր ձայնաւոր քարոզիչներէ չատերը, այլ իր աստուածաբանի խորին հմտութեան պատշաճաւոր չարժուձեւեր ու պարզ, սահուն և դիւրհասկանալի ոճ մըն ալ աւելցընելով, որով գիտական ծանօթութիւններով տարակոյսի մատնուած չատ մը մտքերու իսկ գոհունակութիւն կը պատճառէր։ Յիչեցուց քրիստոնէի մը աղքատներու և ընկերի հանդէպ ունեցած պարտականութիւնները, ըստ Աւետարանի, ըստ մարդկութեան և քաջալերեց ճշմարիտ զրկեալները ու աղքատները չթողնալ իրենց Ս. Հաւատքին մէջ, այդ անցաւոր դժբաղդութեան պատճառաւ յորդորեց ամէն ունեւորները՝ իրենց կարողութեան կըրցածին չափ քիչ կամ չատ չանտեսել Աղքատախնամները և Թաղ. Խորհրդոյ իւղագին հրաւէրները, որոնք սահմանուած են մանաւանդ սանկ տօնական օրերու մէջ իրենց թաղերու մոռցուած հիւանդները մխիթարելու և հացակարօտ ընտանիքներու կարօտութեան սաստկութիւնը մասամբ մեղմացնելու համար։

Գոհունակութեամբ կ'արձանագրենք թէ այս հրաւէրը անլսելի չմնաց և բաւական արդիւնաւոր իսկ եղաւ, մանաւանդ Գումգաբուի Զօրս Թաղերու աղքատախնամի պնակներուն համար, որոնք պահ մը անտեսուած ըլլալնուն հակառակ՝ եկեղեցւոյ աւարտումէն ետք բաւական առատութեամբ լեցուեցան երկու սեռէ բարեպաշտ ազգայիններու համեստ տասնոցներով։

Ս. Պատրիարքը իր քարոզը վերջացուց վեհ. Կայսեր թանկագին կենաց համար ջերմ բարեմաղթութիւններով՝ որոնց ժողովուրդը ձայնակցեցաւ սրտագին «ամէն»ներով։

—Այսօր Ս. Պատրիարքը Ս. Զատկի տօնին առթիւ շնորհաւորական այցելութեան կ'երթայ Պուլկարաց և Հայ-Հռոմէականներու Պատրիարքներուն՝ իր հետ ունենալով Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս Սրբազանը, Արմաշու Դպրեվանուց փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ Սրբազանը և Քաղաք. Ժողովոյ ատենապետ Տիգրան Եուսուֆեան, Գրիգոր Խտրեան և Տ. Ներսէսեան Տիգրան էֆ.ները։

—Ս. Պատրիարքը յառաջիկայ հինգշաբթի առաւօտ Մայր եկեղեցւոյ մէջ Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ կանոնաց համար։ Ժամերգութիւնները պիտի սկսին ժամը 2ին, իսկ Ս. Պատարագը ժամը 4ին։

— Պէօյիւքտէրէէն հանրագիր մը հասած է Պատրիարքարան 72 — 80 ստորագրութեամբ, որով գոհունակութիւն կը յայտնեն Թաղ. Խորհրդոյ անդամներու նկատմամբ, խնդրելով որ անոնց դէմ եղած գանգատներուն կարեւորութիւն չտրուի։

—Պոլէճիկի առաջնորդը երկու քահանաներ արգիլած էր ժամանակէ մը ի վեր պատարագելէ նոյն վիճակին եկեղեցիներուն մէջ, այս անգամ անկէ հասած գանգատներու վրայ Պատրիարքարանը լրացեալ համարելով անոնց ապաշխարանքը, հեռագրաւ յանձնարարեց առաջնորդին Ս. Զատկի տօնին պատճառաւ վերցնել այդ արգելքը։

—Ինչպէս յայտնի է, ասկէ առաջ Պրուսայի առաջնորդ Արշարունի Յովհաննէս եպիսկ. ի քանիցս կրկնած հրաժարականը մերժուելով՝ յանձնարարուած էր Պատրիարքարանէն չարունակել իր պաշտօնը։ Այս անգամ յիչեալը մասնաւոր գրութեամբ մը իր տկարութեան և հիւանդութեան պատճառաւ այլ եւս հոն չկարենալ մնալը բացորձակապէս յայտարարելով, խնդրած է որ Պոլիս գալու արտօնութիւն տրուի իրեն, անձամբ հաղորդելու իր հրաժարման բուն պատճառները։

—Զատկին առաջին օրը այցելութեան եկաւ Պատրիարքարան Պարսից Դեսպանիչխ Միրզա Րըզա Խան, առաջին Թարգման Յովհաննէս Խանի ընկերակցութեամբ, և շնորհաւորելով Ս. Զատիկը՝ հրաժեշտի ողջոյնը առաւ, յաջորդ օրը Մատրիտ ուղեւորելու համար։

—Նոյն օրը շնորհաւորական այցելութեան եկաւ նաև ռուսական դեսպանատան Ա. Թարգման Պ. Մաքսիմոֆ, Աղեքսանդրիոյ ռուս դեսպանին ընկերակցութեամբ, ինչպէս նաև ֆրանսական դեսպանատան Թարգման Պ. Լըտիւ, և անգլ. դեսպանատան Թարգման Պ. Մարինիչ և իտալական դեսպանատան Ա. Թարգմանը։

Բացի այս այցելութիւններէ, Պատրիարքարան ղրկուած էին նաև հետեւեալ շնորհաւորական քարդերը.

Արդարութեան գործոց Բարձ. Նախարարէն։

Ներքին գործոց խորհրդական Ֆուատ պէյէն։

Անգլիական և գեր. դեսպաններէ։

Ռումանական դեսպանատան նաւային կցորդէն։

Աւստրիոյ ընդհ. հիւպատոսէն։

Պապական նուիրակ Մոնս. Պոնէթթիէն։

Աւստր. դեսպանատան խորհրդական տը Պրաունէն։

— Պէշիկթաշի եկեղեցւոյն մէջ կիրակի առաւօտ ժամերգութենէն ետք հոգեհանգստեան յատուկ պաշտօն կատարուեցաւ ի յիշատակ հանգուցեալ Տատեան Յարութիւն փաշայի, նախագահութեամբ Գնէլ Վ.ին, որուն ներկայ կը գտնուէր նաև հանգուցեալին որդին՝ Տիրան պէյ։

—Զատկի օր Ս. Պատարագէն ետքը ի յիշատակ լուսահոգի Պէզճեան ամիրայի, Մայր-Եկեղեցւոյ Ս. Յարութեան տաճարին մէջ գտնուած գերեզմանին վրայ Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր հոգեհանգիստի պաշտօնը կատարեց։

—Ս. Երուսաղէմի առաքելական աթոռէն Տ. Գէորգ Սրբազանին հասած հեռագրէ մը ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ այս տարի Լուսաւորեայի արարողութիւնը քրիստոնէավայել խաղաղութեամբ կատարուեր է։

—«Աւետաբեր»էն կ'արտատպենք այն դամբանականը, զոր Բաքէն վրդ. Կիւլէսէրեան խօսեցաւ հանգուցեալ Պատ. Ա. Կ. Ասատուրեանի դագաղին առջեւ, Ֆէրիգիւղի բողոքականներու մատրան մէջ։

«Մի զարմանաք որ Հայ վարդապետ մը կը գտնէք ձեր առջեւ այսպիսի հանդիսաւոր առիթով մը։ Երբ մայրաքաղաքս հասայ, բարեկամներս քանիցս ըսին ինծ. «Վեր. Ասատուրեան կը փափաքի զձեզ տեսնել։» Կը զարմանայի թէ Բողոք. Պատուելի մը ի՞նչ գործ կրնար ունենալ ինծ հետ։ Երբ տեսայ զինք, իր առաջին հարցումը սա եղաւ. «Գիտե՞ս թէ ես քու հօրեղբօրորդիդ եմ։» Այդ օրէն ի վեր զինք կը նկատէի իբր հայր, տիկինը՝ իբր մայր և աղջիկները՝ իբր քոյր։ Եւ օր մըն ալ յանկարծ կը լսէի թէ իմ ազգակիցս, հայրենակիցս ոչ եւս է։

«Բայց դուն ամէն բանի մէջ արթուն կեցիր, նեղութիւններու համբերէ, աւետարանիչի գործ գործէ, քու պաշտօնդ կատարէ։ Ինչու որ ես արդէն զոհ ըլլալու նուիրուած եմ, ու իմ մեկնելուս ատենը հասեր է» (Բ Տիմ. Դ. 5, 6)։ Աւետարանի պաշտօնէութիւնը ընդարձակ այգիի մը կը նմանի։ Անկեղծ, ճշմարիտ մշակը հաւատարմաբար կը կատարէ իրեն յանձնուած գործերը։ Քրիստոնէութիւնը սոսկ վարդապետութիւն մը չէ, այլ կեանք է։ Քրիստոսի կեանքը՝ մեր կեանքն է, զոր պէտք է ապրիլ։ Խորին ցաւով կը համակուիմ Աստուծոյ այս ծառային մահուան պատճառով։ Եւ սակայն մեզմէ իւրաքանչիւր անհատի չաւիղը այս պիտի ըլլայ վաղ կամ անագան։ Քրիստոսի վերջին գործը եղաւ Գողգոթայի խաչը։ Ուստի երբ Աւետարանի այս պաշտօնեան կը մեկնի, մի խռովիք։ Օրհնեա՛լ ըլլայ իր քաղցր յիշատակը բոլոր զինք սիրողներուն։ Ծառայենք հաւատարմաբար Անոր, որուն ձեռքէն պիտի ընդունինք նոյն վարձքը։ Ամէն։»

—«Մանզումէ» իր ջերմ շնորհակալութիւնը կը յայտնէ «Մասիս»ի մեծայարգ խմբագրութեան, որ իր վերջին թիւին մէջ այնքան համակրանքով շնորհաւորած էր «Մանզումէ»ի առաջին տարեկիցը, յարատեւութիւն մաղթելով նաեւ այս առթիւ։ Զմոռնանք ըսելու թէ «Մասիս» շաբաթաթերթի վերջին թիւը հրապարակ ելած է չահեկան բովանդակութեամբ, զոր կարդալ յանձնարարենք։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԻԶՄԻՏ, Ս. Ց. Գըզըլեան էֆ.— Ձեր հեղինակութիւնը թէեւ մենք չենք կարող տպագրել, սակայն ձեր սիրոյն կը խոստանանք խնամով տպագրել տալ զայն այլուր, եթէ կազմի և տեղափոխութեան ծախքերը ձեզի վերաբերուելով՝ 2000 օրինակի համար հատին 20, իսկ 1000 օրինակի համար հատին 30 փարա վճարել յանձն առնէք։

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱՍԸ

BOURSE DE PARIS

28 Ապրիլ 1902

ՊՈԼԻ ԿԻՃԷԲԻ

Ֆրանսըզ էսհամը	(3% Français)	100	77
Րէժի	(Tab. Turcs)	319	—
Գօնսօլիտ.	(R. Turque D.)	25	90
Շըմէնտըֆէր	(Lots Turcs)	112	50
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	564	—
Թրանսվալ	(Transvaal)	158	50

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԵՐԸՆԹ ԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒ

Մփնչուան՝ Գատը գիւղ, եկեղեցիին դիմացը Զպուքճեան դեղարանը կը գտնուի ամէն առտու, ուր կրնան դիմել նաև բաժանորդագրուիլ փափաքողները։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 ապրիլ.— Պատերազմական Նախարար Մ. Պրօտրիք՝ երեսփոխանական ժողովին մէջ յայտարարած է թէ՝ որքան որ ալ բրիտանական կառավարութիւնը փափաքի հաշտութեան օր առաջ վերահաստատմանը, պատերազմը դեռ տարի մը և եթէ հարկ ըլլայ երկու տարի կարենալ չարունակելու համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առած է։

ՊԷՏԷՐՍՊՈՒՐԿ.— Պատերազմական Նախարար զօրավար Քուրոպաթքին և ծովային նախարարութեան խորհրդական փոխ-ծովակալ Թիրթոֆ՝ Զաւրին Թիկնապահ անուանուած են։

ՀՌՈՄ.— «Թրիպունա» թերթին գրածին նայելով, պատերազմական նախարար կոմս Բանզատի Սան Մարթինօրէ հրաժարած է՝ իր պատրաստած զինուորական տեղեկագրերուն յատուկ յանձնաժողովին կողմանէ չընդունուելուն պատճառաւ։ Յիչեալին տեղ 9երորդ բանակին հրամանատար զօրավար Պէտօրծէին անուանուիլը հաւանական է։

—Երէկ արտաքին գործոց Նախարար կոմս Բրինէթթիյի խորհրդարանի մէջ ըրած յայտարարութեանց առթիւ՝ աջակողմեան երեսփոխանները բաւական աղմուկ հանեցին։

—Եռեակ զինակցութեան պայմանագիրը առանց ո և է փոփոխութեան 6 տարւոյ պայմանաժամով պիտի վերանորոգուի։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 28 Ապրիլ.— Երէկ տեղի ունեցած ընտրութեանց միջոցին 505 քուէէն 223ը՝ դահլճին կողմնակից, 140ը՝ դէմ և նախահամեմատականի մնացած 78ի մէջէն 19ը հակադահլճական եղած են։

ՀՌՈՄ.— Զինուորական ծրագիրը Երեսփոխանական Ժողովին կողմէ անընդունելի նկատուելուն համար, պատերազմական նախարարը հրաժարեցաւ։

— Ապրիլ ամսոյ վերջին 10 օրուայ միջոցին, մաքսային ընդհ. հասոյթին մէջ մէկ միլիոն ոսկիի բաց մը երեւան ելեր է։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖՐԻԳԱՍԸ (25)

ՄԻՒՍԹԷՆԹԸՐԳԸՆ ԵՍՐԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ
ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

ԳՈՒՄԱՐԽԱՆ ԵԽՈՒՏ ՄԱԳՍԻՄ

Շարլ տը ՝Ծ՝ վիլ՝ արգատաշըընըն իչինէ աչքեարէ գըտտ կիթմէնէ ճէսարէթ իւէմէներէք օլտուղը էէրտէ գալըպ, տուտագլարընը եէմէնէ պաչլատը։

Մագսիմ պիր էպ քիւմէ խալգըն իչինտէն կէչտիքտէն սօնրա, խանէ սաւրպէսի օլան Մաթօ... օլտուղը եէրէ կէլտի. պիր թարաֆտա տուրուպ, պիր ազ վագըթ, սէվմէքտէ օլտուղը գըզըն տէրէճէի լէթաֆէթինի թէէմմիւլ իթտի վէ քէնտի մուհապպէթինտէն տահա պէօյիւք պիր մուհապպէթէ լայըգ օլտուղունա հիւքմ իլէ, եանընա եագլաշըպ, պիր լագըրտը սէօյլէմէք իչուն իչինտէն քէնտինի եէնէճէք կիպի օլըրաչըեօրտը։

Աճապա Ալիս՝ պու գօրգագ աչըգըընըն եագլաշտըղընը կէօրմի՞չ մի իտի։ Էվվէթ լաքին քէնտիսինէ թէէսիրի օլան տէլիգանլըընըն օրատա օլտուղունը հէր քէսէ իլան իթմէեուպ, գօնուշմագտա օլտուղը ատէմլէրէ չէթարէթլէ կէօրիւչմէքտէ տէվամ իթտի. Նիհաէէթ նէվպէթ՝ պիր եանընտա եալընըզ տուրմագտա օլան Մագսիմէ կէլմէքլէ, կէնճ գըզ մէրգումա տէօնէրէք, պիր նազար աթֆ իթտի քի, պու հարէքէթ՝ թէքմիլ սալօն խալգըըա պէրապէր իճրա օլունտու։ Զուն քի, գըզըն պագըշըը եէր՝ հէր քէսին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմէքտէ իտի։ Ջէվալը չօճուգ [գուվվէթսիզ պիր հալտէ, իրթիզազը պիր սէսլէ աննագ պիր իքի քէլիմէ սէօյլէէէ պիլտի։

Լաքին Ալիս եա ինսաֆէն վէ եախուտ պաչգա պիր սէպէպ իչուն, մուխաթապընըն պիհուզուրլուղընը կէօրմէմիչ նիպի, չէն պիր սէսլէ տէտիքի։

— Լութֆունուզա գարչըլըգ պիր էռուլիք իթմէք իսթէրիմ, իքինճի վալսա գավալէմ օլունուզ էֆէնտիմ։

Պու արալըգ պաչգա ատէմլէր կէլմէքլէ, Մարիոնուն օղլունը կէրի չէքիլմէէէ մէճպուր իթտիլէր։

Մէրգում շաշըրմըշ օլտուղը հալտէ, պիր գաչ լագըրտը տահա քէքէլէնէրէք, զիհնինէ պիր ազ մէթանէթ վէրմէք իչուն, օրատան գաչտը. չիւպհէսիզ պուննուն հալի նէ օլտուղը անլաչըլըր։ Պու թէքլիֆ՝ մէրգում իչուն թէչէքքիւր իտիլէճէք պիր րահմէթ օլուպ, պիւչարէ աչըգըն՝ պու ագչամ, իսթէմէնէ վէ հաթթա տուչիւնմէնէ պիլէ ճէսարէթ իտէմէտիկի լութֆ՝ քէնտիսինէ լայըգ կէօրիւլմիւչ իտի. Դըզըն եանընտա իքէն քէքէլէնէրէք, նէ՞ սէօյլէմիչ իտի. պուրասը քէնտիսինճէ տախի մէճհուլ իտի։ Ալիսին կէօզիւնէ սաֆտիլ կէօրիւնմիւչ իտիյսէտէ, մէրգումէնին հիւսնը թէվէճճիւհինի գազանմըշ իտի։

Մարիօնըն օղլու եավաշ եավաշ ագըլընը պաշընա թօփլամագտա իքէն, տավէթլիլէրտէն պիրի պունա չարբմագըլա, Մագսիմի գումար օյնաեան եէրէ ֆըըլաթմագ քի, օրատա տօսթունա րասթ կէլսուպ։ Արալարընտա չէօյլէճէ պիր մուհավէրէ ճէրէեան իթտի։

—Օ՛... սէ՞ն մի սէն։

— Պէնտէն խօշլանմը, գօնուչտաւ. արթըգ սէաաթէը հալիմ պէր քէմալ տըր։

— Նէ՞ տէէօրսուն։

— Գօնուշտում ճանըմ։

— Պա՛հ, էյ սանա նէ՞ ճէվապ վէրտի։

— Գավալիէսի օլմագլըղըմը թէքլիֆ իթտի։

— Նա՞սըլ սանա՞մը թէքլիֆ իթտի ալտանըեօրսուն։

— Խայր, խայր, ալտանմաեօրում, հէմ քէնտիսի թէքլիֆ իթտի։

Շարլ՝ գաչլարընը չաթարտը.

— Պիր չէյ անլաեամատըմ ամմա պագալըմ։

— Օ՛հ՝ պու բէք աճի պիր չէյ ճանըմ, քէնտինի կէօրմէք վէ գօնուշմագ իսթէրտիմ եանընա եագլաշտըմ, պիր ազ բէբէլլէտիմ, նասըլսա պէնի տինլէտի. քէնտիսինի սէվտիկիմի անլամը՞չ մը նէ. քիմ օլտուղումը իչարէ միւգթէտիր օլամազ տէրէճէտէ միւթէէսիր օլտուղումը ֆէրգ իտէրէք, իքինճի վալսա գավալիէսի օլմագլըղըմը թէքլիֆ իթտի.

—Բէք ալէա, բէք ալէա, պու ճէսարէթսիզլիկինլէ պէրապէր, ճէսուր պիր գավալիէ օլտուն։

—Սէնի թէրք իթմէլիեիմ. մուզիգա՝ իքինճի վալսը չալմագ իչուն աջօրտէ (չէքի տիւզէն վէրմէք)նէ պաչլատը տէէուպ, վէ տօսթունըն ճէվապընը պէքլէրէնէրէք, պիր թօբ գըլէպէլիք արգասընտա գաիպ օլտու։

Շարլ տօսթունունուն պու կիտիչինէ նիւզիւնի էգլիտուպ, անլաչըլմագ պիր չօգ չէյլէր մըրըլտանարագ պագա գալտը. կէնճ մէքթէպլի իսէ, արգու եախօտ իւմիտ իթմէէ պիլէ ճէսարէթ իտէմէտիկի պու սէատէթէ թէմամըյլա մէսուտ օլտուղը հալտէ Ալիսէ տօղրու իլէրլէէէրէք, իթմիչ օլտուղը վաալը տիլնիւվազէնէսինի սէրիլէսթէ խաթըրընա կէթիրտի։

(Տէվամ)

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐ
ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ԴԻՒՐԻՆ,
ԱՆՍԽԱԼ
ԵՒ ԱՆՇՓՈԹ

Հաշուակալութեան այս նոր մեթոդը, կրկնատոմարի հիմերուն վրայ հաստատուած, երկարատեւ փորձերովս պսակուած, ամսական փորձակչոր, տարեկան հաշուեկչոր, տոկոսաւոր և անտոկոս ընթացիկ հաշիւները հանելու և ամէն գործառնութեանց անհամեմատ դիւրութիւններ ընծայելով հանդերձ ժամանակի և աշխատութեան աներեւակայելի խնայում մը կը պարունակէ իր մէջ, այնպէս որ ամբողջ ամսուան մը աշխատութիւնը կարելի կ'ըլլայ մէկ ժամէն աւարտել։

Այս նորագիւտ մեթոդը վստահաբար կը յանձնարարուի սեղանաւոր, վաճառական, գործապետ, հաշուակալ -գրագիր դասակարգերուն, մէկ խօսքով ամէն անոնց որք հաշիւ ունենալու կամ բռնելու հարկին մէջ են։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը 3-4 դասով միայն կարելի է սորվիլ, որու փոխարէն պէտք է վճարել միայն մէկ լիրա օսմ.։

Պէտք եղած բացատրութիւններն ու տեղեկութիւնները յէէ կը տրուին։

Դիմել, ամէն օր մինչեւ կէս օր, Առեւտր. վարժարան. Բանկալթի, Հարպիյէ աղբիւրին դէմ։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի Հեղինակ-Ուսուցիչն անձամբ կ'երթայ ամէն անոնց որք դիւրութիւն չունին վարժարան գալու։ Այս պարագայի մէջ իւրաքանչիւր այցելութեան համար մէկ մեճիտ պիտի վճարուի իբր ճամբու ծախք։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի մասին գաւառներէն մեզ եղած հարցերուն հաճութեամբ կը պատասխանենք, եթէ նամակին մէջ դրոշմաթուղթ (փուլ) մը ծրարելու յօժարած ըլլան։

Դասերն ինչպէս և թղթակցութիւնները կ'ըլլան Հայ. Օսմ. և Ֆրանս. լեզուներով։

Պարապ յոգնութիւն չի պատճառելու համար ըսենք նաեւ թէ ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը արդէն կրկնատոմարի դրութիւնը գիտցողներու՛ն կը վերաբերի։

Տոմարակալութիւն սորվիլ փափաքող մեր կիրակնօրեայ դասերուն կրնան հետեւիլ, որոնց վերսկսումը պիտի յայտարարենք ընդհուպ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Առեւտր. և Լեզուաց.
վարժարանաց Բանկալթի.

2—32 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ՄԵՋՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Գատըգիւղ, Մէօհիւրտար, Րիզաիյէ փողոց, Թիւ 16

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԵՒ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ՝ ԵՐԿՍԵՌ.
ՈՒՍՈՒՄՆԱՌԱՆ ՄԻԱՅՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

Գործնական եղանակաւ և դիւրուսոյց մեթոտներով կ'աւանդուին, գիտութիւններէ զատ, Հայ. Ֆրանս. Անգղ. և Թուրք. լեզուները, նաեւ ձեռարուեստք եւ երաժշտութիւն ձայնական ու գործիական։ Մասնաւոր հոգածութիւն՝ աշակերտաց մէջ լաւ նըկարագրի կազմութեան և բարեկրթութեան։ Գիշերօթիկները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք և հանգստաւէտութիւն՝ առողջապահիկ պայմաններու մէջ։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷ, վարժունիի խնդիրը միանգամ ընդ միշտ լուծելու համար, գաւառային վարչութիւնք կարող են ուշիմ աղջիկներ ղրկել, այս վարժարանին մէջ դաստիարակուելու և ապա իրենց ծննդավայրին մէջ իբրեւ վարժուհի ծառայելու համար։

Բանակցութեան համար դիմել առ Ց. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ, Տեսուչ վարժարանին։

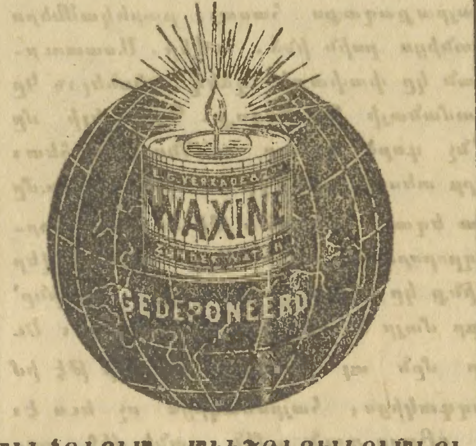

ՄԻՒՀԹԷՐԷՄ ՄԻՒՇԹԷՐԻԼԷՐԻՄԻԶԷ
ԿԻՒՋԷԼ ՊԻՐ ՀԷՏԻՅԷԷ

ՎԱՔՍԻՆ նամ սուսըզ եանան խտարէ գանտիլի հէր եէրտէ սաթըլմագտա տըր։

Հէր գուլթուեա պիր քէրրէ ալամէ. Թը Ֆարիգամըզը Թանըմագ իչուն, տըգգաթ խոլընըզ.

Սթանպօլ մուհթէրէմ միւշթէրիլէրիմիզէ Թավսիյէէ իթմէքտէ օլտուղումուզ պու խարէ գանտիլլէրի՝ Ամսթէրտամտա վագը Մ. Վէրգօրտ վէ Ջօնըն Ֆապրիգալարընտան կէթիրիլմէքտէ տիր։ Խալիս պալմօմունտան մամուլ օլտուգլարը կիպի, 6, 8 վէ 10 սաաթ միւթէմատիյէն եանմագտա տըր։

Պու գանտիլին ֆիթիլլէրի՝ էն խուքսէք տէրէճէյի հարարէթէ մուգավէմէթ խոէր վէ եաղլարը պօզուլմազլար։

Հէմտէ պունլարը եագմագ իչուն, սուեատա լիւզում եօգ տըր։ Պու՝ էն պէօխիւք մուհասէնաթտան տըր. չիւնքի, սու՝ թէմիզլիեէ մանի տիր։ Պինաէն ալէյհ, պու ֆիթիլլէրի սուսըզ պիր թապագ իչինէ գօյմագ քեաֆի տիր։ Եագըլընճա, պիւթիւն կիճէ բարլագ պիր զըեա վէրիր վէ ասլա գօգու նէշր իթմէզ։ Ֆազլա օլարագ 24 գութու եագտըգլարընը, կէթիրէճէքլէրի գութուլար տէրունինտէ պուլունան վէ ուսուլը խիթիմալինէ տաիր օլան սարը քեաղըտլարըյլա իապաթ խոէնլէրէ կիւմիւշ գաըլամալը վէ եախօտ բէրուրէ վէ սիմլի թաչը պիր էրքէկ գրավաթ իյնէսի վէ եախօտ գատըն իյնէսի ինտա խոլընէճէք տիր։

Պիւթիւն Մէմալիքը Օսմանիյէէ իչուն, մէզքիւր ֆապրիգանըն չիւպէսի՝ Բաբաեանօղուլօ գումբանեասը՝ Գումրու խանընտան Սթանպօլտա Սուլթան Համամընտա, Հաճօղուլօ խանընըն իւսթ գաթընտա 29 վէ 30 նիւմէրօլու օտալարա նագլ իթմիշ տիր։ 13—26

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ց. ԳԱՑՍԸՐԵԱՆ.

ՊԷՐԱ

ԵԹԷ ԿԸ ՓԱՓԱՔԻՔ առանց վնասակար նիւթեր պա......լու առողջարար սիկարի թուղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Կ. Պիպէրեանի

ԲԵՐԱ ԵՒ ՊԷՅՕՂԼՈՒ

անուն բուն գաղղիական ընտիր սիկարի թղթերը, որոնք ուրիշներէն առաւելութիւն մ'ալ ունին, գաղղիերէն և տաճկերէն Բերայի դունաւոր քարտէսը պարունակելով։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Կեդրոնատեղին է. Կ. Պոլիս, Զիւմպիւլլի խան, Կարապետ էֆ. Պիպէրեանի վաճառատունը։

Մեծաքանակ գնող յաճախորդաց և յանձնակատարներուն ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ԶԵՂՉ։

Ուրիշ զանազան սիկարի թղթեր ալ կը գտնուին վաճառատունս։

Կեցծէրէն զգուշացէ։

ՈՒԷՍԹԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՅԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ
1851ՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԳԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՄՊԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարըն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Բեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թիւրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպօլ, Պահճէ Գաբու, Անանիատի խան, Ն° 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իշկիւզար վէ միւթէզէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տըր

ԻԽԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մաարուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումբանիալարըն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100% օլտուղը հալտէ Ուէսթըրընքի 125% տիր։ Իշթէ պու հագիգաթ Ուէսթըրն բաղիպլէրինէ թէֆէվվուգ իթտիրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր։

Տը ԿԱԼԻՆՕՍ
ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐ ԲԱԴԻԳԸ
ԽՈՒՍՈՒՍԻՍԻ

Կալաթասա Սանտըգճըլար ճատտէսինտէ 97 նիւմէրօլու Թէտավիխանէսինտէ խասթալարը գապուլ վէ թէտավի խոէր։ Պէլ սօղուգլուղունուն էն չէտին վէ էն միւզմին հալինտէ վէ օնտան տօլայը զուհուր խոէն պիր չօգ խորար եօլու խիլէթլէրինի միւթէհիր պուլունան տօքթէօր ԿԱԼԻՆՕՍ՝ էն եէնի վէ ալէա ուսուլ իլէ, հէչ աղրը հիսս իթտիրմէքսիզին, ազ միւտտէթ զարֆընտա թէտավի խոէր։ Թէրէտտիւտ խոէնլէրտէն՝ իւճրէթի խասթալըգլարընըն չիֆասընտան սօնրա ալընապիլիր։

ՖՐԷՆԿԻ Ղաեէթ եէնի վէ Եվրօբատա թաթպիգ օլունան սօն ուսուլ իւզրէ, Ֆրէնկի խասթալըղընը թամ մուվաֆագըյէթլէ թէտավի խոէր։ Հէր կիւն սաաթ 4տէն10ա գատար Կալաթատա Սանտըգճըլար ճատտէսինտէ, Գարագուլ օ՚ւէլի գարշըսընտա լամպաճը տինքեանը իւզէրինտէ, 97 նումէրօլու թէտավիխանէսինտէ պուլունուր։ 19—40

Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԲԱՐԻԶԷ

347, Բէյօ, Մեծ Փողոց Պէռ Մարշէի դէմը,
Բարիզէ նոր հասած ըլլալով հաստատած է իր դարմանատունը ի Բերա, ուր կը դարմանէ ամէն տեսակ բերնի հիւանդութիւններ և ակռաներ ըստ ամենավերջին դրութեան կատարելագործեալ գործիքներով։

ՋՐԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ կարօտելոց համար Զորեքշաբթի օրերը առաւօտէն մինչ ցորեկ։ 25—5

ՀԱՅ ՄՆՏՈՒԿԾԻ ՀԱՐՍՆԻՔԻ
ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԸԼԸՃՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Էսկի-Զաբթիյէ

ԱՊԱՌԻԿ
ՄԻ՛ ՈՒԶԷՔ
ԶՊԻՏԻ
ՏԱՄ
ԱՊԱՌԻԿ
ԶՊԻՏԻ ՏԱՄ

Ծամբորդներու համար		5%	զեղչ
Ամուրիներու	»	10%	»
Աղջիկներու	»	50%	»

ՋՈՐՍ ԱՆԳԱՄ ԿԱՐԳՈՒՊՂՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահթաքալէ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենա ուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաև թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ

Տեսակի ա ....ութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաք գներուն քաթալօկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոսպագ և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուններ, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի սարրեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ. — ՊՊ. Լաքառիէռ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթօտէօն։	ԻԶՄԻՐ. — Պ. Ցակոբ Մոմճեան։
ՊՈՄՊԱՅ. — ՊՊ. Ապքար և Ընկ.	ՌՈՏՈՍԹՕ. — Պ. Ցակոբ Բասմաճեան։
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ. — Պ. Մ. Գալֆաեան.	ԶՄԻՒՌՆԻԱ. — Պ. Հայրիխ Վառնինկ.
ԳԱՀԻՐԷ. — Պ. Հ. Ռօզանթալ.	ՍԵԼԱՆԻԿ. — Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ. — Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.	ԻՍԿԻՒՊ. — Պ. Մ. Քափուանօ.
ՎԱՌՆԱ. — Պ. Կէոռն Արաթիթ.	ՊԷՅՐՈՒԹ. — Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ. — Պ. Պ. Վ. Ս. Մեծատուրեան։	ՍԱՄՍՕՆ. — Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք։
	ՏՐԱՊԻԶՈՆ. — Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան. 24—21

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ
ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը զանազան արուեստահանդէսներու մէջ 400է աւելի չքադրամ և պատուոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զօրս և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

ԺԷ ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ
ՀԱՑԹԱՑԹԻԶ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՒԼՆ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումպարաճը փողոցին անկիւնը գտնուած շէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Ղալաթիա՝ Կարաքէօյ Թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մասնաճիւղք՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ՊԱԼԳԱՆ
ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ
ՍԷՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899տա	մէրի խուլ խէրա	էօմիւր սիկուրթասը	պէտէլի Ֆրգ.		19,534,276
»	»	եանկըն	»	» »	460,267,203
»	»	»	»	բրիմի »	1,433,965

Էօմիւր Էռւլէնէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէսիլ չէրաիթ իլէ սիկուրթա ագտ խոէր

Եանկընտ էտլը հէր նէվի պինա վէ էչեա իւզէրինէ սիկուրթա ագտ խոէր։ Նագլիյաթ էտլըլըն էտլը մալ, էվրագը նագտիյէ վէ վաբօր սիկուրթասը գապուլ խոէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896տա 18½%, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրի	(Տէրսաատէթտէ	Գրէտի Լիօնէ,
	)Լօնտրատա	Անկլօ Աւստրիան Պանգ,
	(Սօֆեատա	Պանգ Նասիօնալ Պուլկար։

Թաշրալար իչիւն միւստաիտ վէ միւթէպէր քէֆալէթլի աճէնթէլէր արանըլըյօր

Թիւրքիա իչիւն ումումի աճէնթէ
ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Գալաթա Մէրթէպանի սօգագ, Ճէտիտ խան

Լ՚ՈՒՆԻՕՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՉՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ
1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիստէ Բլաս Վանտօմտա, 9 նումէրօլու սաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՔ ՇԻՐՔԷԹԻ	L'UNION DE PARIS 1828	ԷՕՄՐ ՇԻՐՔԷԹԻ
Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 107,000,000 Ֆր.		Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 153,000,000 Ֆր.
Սէնէնին մագպուզաթը 21,000,000 »		1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »		Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գըյմէթի 19,000,000 »		Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ զաեէթ միւսաիտ չէրաիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ խոէր ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն։ ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա խոէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպօլ Աժանսը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըսընտա տըր։

)(171)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ՎԷՊ ՏՈՀՄԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԷ
ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Զ.

Տագրեան չարունակեց Գրիգորեանցի նամակը.

«Արդարեւ բացառիկ, անակնկալ բարեբախտութիւն մը զոր Ձեզ միայն կը պարտիմ և անոր համար մանրամասնութիւններովը գրեցի եղելութիւնը որ ծանօթութիւն ունենաք Վահէի ծագումին վրայ։ Հրդեհին օրը քոյրս Ռոտոսթօ կը փոխադրուի բարեսիրտ պառաւ դրացիի մը հետ որ զայն լքուած տեսնելով կ'առնէ հայրենիքը կը տանի ու հոն կ'ամուսնացնէ պարկեշտ արհեստաւորի մը՝ Կարապետ Մեքոնեանի հետ որ կարճատեւ շրջանէ մը ետք կը մեռնի՝ Վահէին հետ անպաշտպան ձգելով քոյրս։

«Երիտասարդ քոյրս քիչ չատ դաստիարակութիւն կը ստանայ իր պաշտպան կնոջ շնորհիւ և դերձակուհեան ալ հետեւած ըլլալով կը սկսի իբր դերձակուհի աշխատիլ Ռոտոսթօյի մէջ ու ապրեցնել զինքն ու փոքրիկ Վահէն ու նաեւ պառաւ պաշտպանը։

«Բայց քանի Վահէն մեծնայ, պէտքերը այն աստիճան կը բարձրանան. դաստիարակութեան պէտքը մանաւանդ հալ ու մաշ կ'ընէզինք, որ արդէն զարգացած ընտանիքէ մը սերած ըլլալով կը փութայ Պոլիս հաստատուիլ ու ասեղին ծայրովը աշխատելով զաւակը դնել դպրոց։ Հայրս դաստիարակութեան, կրթութեան սիրահարներէն էր արդէն և մեծ եղբայրս՝ որուն հետքն անգամ չկայ մէջտեղ, առաջին աստիճանի կրթութիւն առած մէկն էր։

Վահէի մայրը բնականաբար ազդուելով ընտանիքի ուսումնասէր ձգտումներէն, ամէն զոհողութեան գնով կը դաստիարակէ զաւակը. կը կրթէ զայն մայրաքաղաքիս ամենէն բարեկարգ բարձրագոյն վարժարանին, Կալաթա-Սէրայի Կայս. Լիսէին մէջ, ուր վեց եօթ տարի յաճախելէ ետք առաջին կարգի մրցանակով և ուսմանց ու լեզուներու առատ հմտութեամբ կը փայլի Վահէ։

Լիսէի շրջանը աւարտելէ ետք գեղարուեստի կուտայ ինքզինք քնարերգիւ և նկարչութեան ճիւղը մասնագիտութիւն ընտրելով իրեն, կը հասնի արհեստական նախանձելի բարձրութեան մը, ձեր նրբաճաշակ և հասկցող զաւկէն, օր. Ալիսէն ալ գնահատուելու աստիճան յաջողութեամբ։ Իսկ մայրը զուտ իր աշխատութեան կոթնած, որ աւուր կը ստուարացնէ թիւը յաճախորդներուն, օրինակելի բարոյական կեանք մը ապրելով ամբողջ երիտասարդութեան մէջ։ Ասկէ զատ նիւթապէս ալ կը բարւոքէ քոյրս իր կացութիւնը հանգիստ կեանք մը ապահովելով իրեն ու զաւկին։

«Վահէի վրայ երկարօրէն խօսիլ աւելորդ կը սեպեմ, քանի որ իմ քեռորդիս է. օր. Ալիս և դաստիարակուհին մօտէն կենակցեցան անոր հետ. կրնաք ամէն մանրամասնութիւն քաղել անոնցմէ Վահէի կեանքին ու բարոյականին նկատմամբ, մինակ սա չափը ըսեմ որ, սկսնակ նկարիչ մը եղած ատեն, ուր բնականաբար մեծ պէտք ունէր դրամի, աղջկանս տասը հազար ֆրանգ պարունակող դրամապանակը գտած էր, զոր բերաւ յանձնեց մեզ, առանց փոխարինութիւն ընդունելու։ Ասիկայ կարծեմ բաւական մեծ ապացոյցէ Վահէի բարձր հոգիին, արժանի ընելու զինք ձեր պատուաբեր համակրանքին»։

Տագրեան Նամակը աւարտելէ ետք, անգամ մ'ալ վերէն ի վար կարդաց, փոփոխութեան արժանի կէտ չգտաւ անոր մէջ. պահ մը սկսաւ խորհրդածել, արդեօք Գրիգորեանց պիտի գոհանա՞ր այս տեղեկութիւններով, արժանի պիտի սեպէ՞ր Վահէն իրեն փեսայ առնելու։ Ամէնէն աւելի միլիոնատէրն էր որ կ'ըղձար հիմա այս ամուսնութեան որ բնական պատուար մը պիտի քաշէր աղջկանն ու քեռորդւոյն միջեւ. առանց այս երկուքէն մէկին ամուսնանալուն, տխուր հետեւանք պիտի ունենար բարեբախտ կարծուած հանդիպումը։

Վաճառականը այս խոհերուն տպաւորութեան տակ ստորագրեց Գրիգորեանցի գրած նամակն ու մասնաւոր տետրակին մէջ անոր ընդօրինակութիւնն առնելէ ետք պաշտօնէին տուաւ որ թղթատարին յանձնէ։ Յետոյ դրամարկղին մէջ դրաւ կարեւոր թղթակցութեանց յատուկ ընդօրինակութեան տետրակն և սկսաւ զբաղիլ օրուան գործերով։

Է.

Յովհաննէս Գրիգորեանց՝ անհամբեր կը սպասէր Տագրեանին պատասխանին, Ալիս՝ օր աւուր կը սաստկացնէր սէրը Վահէի նկատմամբ, ինչ որ իր երեք առած բնաւորութեամբ սկսած էր զգալի ընել տալ հօրը։ Ամէն օր Պոլսոյ զբօսական ուղեւորութեան վըրայ կը խօսէր և առիթ չէր փախցներ այլ և այլ պատրուակներու տակ գովեստներ շռայլելու պատկերահանին։

Խելահաս հայրը Պոլիսէն բացարձակ պատասխան չստացած վճռական խօսք մը ըսել կանխահաս կը սեպէր. ասոր համար միշտ խուսափողական ընթացքի կը հետեւէր հանդէպ Ալիսի, և բնաւ տեղի չէր տար անոր որ յանդուգն յայտնութիւն մը ընէ իրեն։

Ալիսի Պոլիս այցելելէն ի վեր ծննդավայրի յիշատակը բորբոքած էր նաև Գրիգորեանցի մէջ որ չէր կշտանար Օսմ. ոստանին հրապուրիչ պատմութիւնները մտիկ ընելէ։ Ասորենէի պատկերը մանաւանդ ամէնէն նուիրական առարկան դարձած էր միլիոնատէրին. ամէն առտու կուգար, կը կանգնէր ու ժամերով հիացքանչ կը դիտէր անոր առջին, կասկած ազդելու աստիճան տարեց դաստիարակուհիին, որ ինքնիրենը «մեծ մը մարդ օր. Տագրեանին սիրահարեցաւ, ինչ եղաւ» կը մըտածէր։ Մինչդեռ վշտահար հարուստը իր սիրական քրոջ դէմը կը նշմարէր մանկամարդ աղջկան պատկերին վրայ, մանաւանդ սիրուն ու թովիչ աչքերուն վրայ որոնք ճիգ ու ճիշդ իր լքած քոյրը, Զապէլը կը յիշեցնէին։

Օրերու ընթացքին մէջ, Ալիս նկատելով որ հայրը բնաւ կարեւորութեան չառներ իր փափկութեամբ զգացուցած փափագը, դաստիարակուհիին բացուեցաւ և աղաչեց որ հօրը յայտնէ իր տածած սէրը Վահէի նկատմամբ։ Տարեց կինը կէս մը յուսադրելով, կէս մը դժուարութիւն ցուցնելով աղջիկը մէկ քանի օր օրօրելէ ետք, բայց ի բաց ամէն բան խօսեցաւ Գրիգորեանցի։

Ալ կասկած չէր մնացած, Ալիս կը սիրէր Վահէն և անոր փափաքին առջեւ անտարբեր մնալ, կարգապէս մահացնել պիտի ըլլար զոր փափուկ ու զգայուն սիրտը։ Բան մը չխօսեցաւ վշտացած հայրը, ...չ մը քաշեց և կտրուկ ձեւով.

—Շնորհակալ եմ հոգածութենէդ դը Մօփ, ըսաւ, գիտեմ որ աղջիկս կը համակրի պատկերահանին և ես ալ անտարբեր կեցած չեմ այն խնդիրով կը զբաղիմ։

(Շարունակելի)